РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. Дж., субота 25-го грудня 1915. Ч. 152. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Saturday, December 25, 1915. N. 152.

АНҐЛІЙЦІ СТРАТИЛИ В ДАРДАНЕЛЯХ 200.000.

Болгари прогнали російські кораблї зпід Варни.

Битва на весну в Росії порішить вислїд цїлої війни.

Американський посол у Відни вручив вже другу ноту Злучених Держав.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ:

СТРАТИ АНҐЛІЙЦІВ НА ҐАЛЇПОЛИ ЧИСЛЯТЬ ОКОЛО 200.000.

ЛОНДОН, 23. грудня. — Після урядових обчислень страти анґлійських війск у воєнних операціях на Ґаліполї числять в убитих, ранених і полонених 112.921 людий по день 11 грудня. З того припадає: на убитих 25.279 (1.609 офіцирів), на ранених 75.191 (2.969 офіцирів), на пропавших 12.451 (337 офіцирів).

До тих страт приходять ще втрати в людях в числї 96.683, які занедужали на ріжні хороби.

ВЕЛИЧЕЗНА ВОЄННА ДОБИЧА ТУРКІВ НА ҐАЛЇПОЛИ.

ЦАРГОРОД, 23. грудня. — Турецьке міністерство війни оголосило отсей урядовий звіт:

„На воєннім терені на Ґаліполї коло Сед-іль-Бар відбуваєть ся під сю пору перестрілка артилерії. Тяжкі турецькі гармати держать під сильним огнем становища Анґлійців.

„На поли битви, яке Анґлійці опорожнили, здобуто велику скількість поживи, яка вистарчила би на прожпвленє цїлого корпусу через довший час. Дальше забрано: 1,000.000 мішків на пісок (служать до будови окопів), кілька тисячів шатрів, 500 коців, 400 кошів, 180 кільометрів телефонічного дроту, одну тяжку гармату і богато бомб, які неприятель закопав в земли. Численє прочої воєнної добичі ще не покінчене".

—o—

ВІСТЬ ПРО ВИСАДЖЕНЄ РОСІЙСЬКИХ ВІЙСК НА ПОБЕРЕЖУ БОЛГАРІЇ НЕПРАВДИВА.

БЕРЛЇН, 23. грудня. — Зі Софії надійшли отсї урядові вісти:

„Чотири російські протиторпедовці зближили ся недалеко Варни до болгарського торпедовця і розпочали його острілювати. Торпедовець відстрілював ся, причім брали участь також побережні гармати, і змусив російські кораблї до утечі".

Повисше наведена телєграма опрокидує всі поголоски про висадженє російських війск на побережу Болгарії і про занятє ними пристани Варни.

—o—

КОЛО ІПЕКУ ВІДКОПАНО 69 ГАРМАТ.

ВІДЕНЬ, 22. грудня. — Міністерство війни доносить, що в околиці Іпеку (в Чорногорі) відкопано 69 тяжких сербських гармат, з якими Серби не були вже всилї утечи.

—o—

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬҐІЇ:

НІМЦЇ ПОЛОНИЛИ В БИТВІ У ВОҐЕЗАХ 1.555 ФРАНЦУЗІВ.

БЕРЛЇН, 23. грудня. — Головна німецька кватира на західнім терені війни оголосила отсей урядовий звіт:

„У вчерашних горячих битвах 82 полк краєвої оборони здобув верх гори „Гартманвайлеркопф" (у Воґезах). Французи потерпіли дуже тяжкі втрати. Наші війска полонили 23 офіцирів і 1.532 людий.

„Французькі рапорти, які подають про полоненє у тій битві 1.300 німецьких жовнїрів, є неправдиві. Всї наші страти у тій битві виносять в убитих, ранених і полонених разом всего около 1.100 людий".

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

ВЕЛИКА БИТВА НА СХОДІ ПОРІШИТЬ ВИСЛЇД СЬВІТОВОЇ ВІЙНИ.

ПЕТРОГРАД, 23. грудня. — Російська півурядова часопись „Русскій Інвалід" пише про війну на сході між иншим отсе:

„Обі сторони приготовляють ся до великої кампанії на весну. Через зиму ледви прийде до якихось більших воєнних операцій. Певним однак є, що битва на весну порішить вислїд великої сьвітової війни".

Про теперішні операції в Галичинї і в Росії телеґрами подають мало вістий, бо не зайшли жадні важнїйші зміни. Послїдний російський урядовий звіт подає згадку про малу битву коло Тюткова (на захід від Теребовлї), де союзні війска заняли кілька горбків. Впрочім не зайшли жадні зміни.

Боєва лінія в Галичинї вже від довшого часу не улягла зміні. Вона іде на схід від Валозець і Озірної, попри Купчинцї і Даraхів дальше на полудне, відтак на північний схід від Бучача через села Пиляву і Джурин до Устечка над Дністром і опісля здовж лівнїчного берега Днїстра і здовж бесарабської границї аж до границї Румунії.

НА МОРИ:

ЗАТОПЛЕНЄ ЯПОНСЬКОГО КОРАБЛЯ „ЯСАКА МАРУ", ВАРТОСТИ 5 МІЛЇОНІВ ДОЛЯРІВ.

—ЛОНДОН, 23. грудня. — На Середземнім мори затопила незвісна доси підводна лодка (німецька або австрійська) японський перевозовий корабель „Ясака Мару" в часї, коли він був в дорозї з Лондону до Японії.

На кораблї находило ся 120 пасажирів і 90 людий залоги. Французькі кораблї, які прибули на поміч, виратували всїх людий, між котрими находив ся один Американець.

Японський корабель „Ясака Мару" був перед кількома роками побудований коштом понад $5,000.000.

—o—

АВСТРІЯ ПРИГОТОВЛЯЄ ВІДПОВІДЬ НА ДРУГУ НОТУ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ВАШИНГТОН, 22. грудня. — Американський амбасадор у Відни вручив австро-угорському міністрови для заграничних справ другу ноту Злучених Держав в справі затопленя „Анкони".

Друга нота є рівнож рішуча як перша, але в приязнїйшім тонї написана.

Телеґрами з Відня доносять, що в політичних кругах говорить ся про мирне полагодженє сеї справи.

У Вашинґтонї сподїють ся, що відповідь Австрії надійде найдальше протягом 10 днів.

РУЇНА В НАШІМ РІДНІМ КРАЮ.

ЯК КАЦАПИ І МОСКАЛЇ ЗНУЩАЛИ СЯ В ПОМОРЯНАХ.

Понисше наведений лист писала жена Николи Мороза (Поморяни, пов. Зборів) до своєї сестри Доміцелї Онишкевич в Бруклинї, Н. Й. Лист писаний дня 10. жовтня 1915 р.

Найдорозша Сестро!

Лист від Тебе ми отримали 5. жовтня. Твій лист писаний ще в січни; то не йшов довго, тільки 9 місяців. Через так довгий час може богато змінити ся, а ще до того під таку пору.

Перше були ми в московських руках, а тепер, Богу дякувати, знова на волї. Терпіли цїлий рік. Вже гіршого криміналу не треба, як нам Москаль надоїв. А не так ще той Москаль як москвофіли. Як вони нас мучили! Українцеви дороги не давали перейти, кидали камінями, прозивали мазепинцями, кричали, що Українцї в Бога не вірять.

Всїх студентів українських і нашого сьвященика арештували, а спровадили собі з Росії батюшку з бородою по колїна і стали юдити, аби люди присягали на їх православє. Але нас було більше ніж 180 таких, що анї один раз за батюшки не були в церкві. А вони, що робити, на самий новий рік арештували нас і замкнули в канцелярії. Але ми тим не смутили ся, лише просили Бога, щоби Господь допоміг вигнати того тяжкого ворога з рідного краю. Надії ми ніколи не тратили. Скажені москвофіли так тїшили ся, що не дай Боже. Але повиїздили вже в трістя в Росію, аби там голови покрутили, як вони нас мучили.

Забрали нам всей хлїб і худобу, поїли останні кури, качки і гуси. Ми їм казали: вже їджте і йдїть на зломану голову.

Доки Москалї були, то така страшна була холєра, що не дай Боже. Як тільки наші і німецькі війска прийшли, то зараз все змінило ся. Тепер на холєру вже ніхто не хорує.

Тепер просимо Бога, аби Господь допоміг нашим побідити і як найскорше війну скінчити.

Ми здорові і Твої дїти здорові. Текля і Павло будуть добре памятати тих ненависних Москалів. Вони нас так зрабували, що ми лишили ся іно в одних сорочках. Буду тих рабівників памятати, доки мого житя.

За дїти не гризи ся. До сеї пори всї ще живємо, а гірше відай не може бути, як дотепер було. Коби лише Бог дав здоровля. Бульби маємо досить, то з голоду може не згинемо. А що ми всї голі та босі, то нїгде не підемо і будемо сидїти дома; хату маємо.

В Дунаєві є богато без хат. Але то не тільки в Дунаєві, а також і по всїх доокопичних селах.

Ви всї щасливі, що Ви в Америцї і нічого не бачите. Колиб я була трохи поспішила ся, було би мене лихо минуло. (Мала повернути до мужа до Америки). Але пропало. Може колись буде лїпше, як дожию. Але се трудно, бо вже сил не стає. Та чини Боже, що Твоя воля. До мужа не пишу, бо адреса, яку я маю, відай за стара. Як будеш відписувати, то я Тебе дуже прошу, напиши менї за мого найлїпшого приятеля... (Решта листу знищена. — Ред.).

—o—

ОПИС ЖИТЯ В ЧАСІ РОСІЙСЬКОГО НАЇЗДУ НА ГАЛИЧИНУ.

Понисше наведений лист писав Ілько Струк, матурист (родом зі села Лучинець, пов. Рогатин) до свого батька П. Струка в Рочестер, Н. Й. Підчас наїзду Москалів на Галичину перебував Ілько Струк на вакаціях у о. Ліщиньского, пароха в Лятачи, пов. Заліщики.

Найдорозший Тату!

Більше ніж рік минув, як я писав до Вас, Тату, і більше ніж рік, як я не мав від Вас жадної вісти. Склало ся так, що я не був дома тоді, коли нещастє валилось на нашу голову, коли те, про що ми читали і говорили давнїйше, тепер стало ся перед нами.

Рік не було мене дома. За той час змінило ся богато. Я навіть не міг поїхати до дому та подивитись, що діеть ся з моїми рідними.

Тепер опишу Вам, Тату, що діяло ся зі мною через той час.

Дня 9. липня 1914 р. я виїхав з дому до о. Ліщинського, пароха в селї Лятачи, заліщицького повіта, щоби там перебути вакації та відітхнути по матурі. Село то положене над самим Днїстром. Околиця гарна, здорова, при тїм у сьвященика я мав вигоду, доволї їсти і взагалї було менї добре. Та на нещастє надійшла війна. Як лише зачали покликувати до війска, я поїхав до Бучача до зелїзниці. Але тут довідав ся, що колїя бере лише жовнїрів, а цивільні доперва пізнїйше будуть могли їздити. Рад не рад мусів я вернути до Лятача. Добрі люди приняли мене радо і радили почекати. З Бучача до Лятача є 4 милї, тож тяжко було довідати ся, як річ стоїть.

Не довго ми чекали, а тут вже присунули ся Москалї. Все побурили, попалили і аж тепер не можна було їхати до дому. Зелїзниця не курсувала, а фірою нїхто не був би поїхав, бо всьо було в страху. В Лятачи з початку бою не було; переїздили лише кілька разів козацькі патрулї.

Як вже настав російський уряд, я писав кілька разів до дому і посилав російською почтою, але здаєть ся, що в дома моїх листів не одержали.

Так жив я осїнь і зиму. Учив дїти сьвященика, помагав в господарстві і поволи час минав. В марті виперли наші Москалів з гір аж до Днїстра. Тоді зачало ся наше горенько.

В селї закватирували ся козаки, грабили і напаствували людий. Парохіяльний дім стоїть на горбку і тоді було там дуже небезпечно. Кілька ґверових куль застрягло в стінї, а кілька їх перелетіло понад хату і обійстя. Так тривало два і пів місяця. На лихо зробили злі люди сьвященика і мене австрійськими шпіґунами, зовсїм без основи. Козаки почали нам докучати, грозили нам, що вивезуть нас до Росії, що нас постріляють. Але Бог милував нас, вони самі пізнали, що ми невинні і дали нам сякий-такий спокій.

З початку мая 1915 р. переходили Москалї коло Лятача через Днїстер і тоді пораз перший побачили ми, що то є ґранати і шрапнелї та почули гук гармат. Тоді я скористав з того, що вони забрали ся з Лятача і поїхав до Бережан, щоби відтам дістати ся до дому. В Бережанах Москалї хотїли мене арештувати, бо я не мав пашпорта, і казали вертати ся на се місце, відки я виїхав. І так знова я опинив ся в Лятачи.

Внедовзї мусів я вибирати ся до Росії примусово. Але по дорозї якось вдало ся менї висмикнутись і я перебув 3 недїли в місточку Копичинцях і вернув знова до Лятача.

Тут вже наші присунули ся знова над Днїстер і стріляли з гармат і карабінів. Тяжко було жити, бо кождої хвилї грозила смерть. До того російські жовнїри не давали спокою.

Вкінци 2. вересня уступили Москалї і прийшли наші. Прийшов приказ, щоби ми ставили ся до асентирунку. Я попрацав ся з о. Ліщиньским, який пригорнув мене в так небезпечнім часї і опікував ся мною, як рідний батько. В Городенцї асентирували мене і вислали в гори на галицько-угорську границю до бараків. Тут тримають нас, щоби упевнити ся, що ми не маємо холєри, яка ґрасувала в нас в Галичинї. Тут жию вже чотири недїли і, здаєть ся, найдальше до тижня відси заберемо ся до касарнї до „абрихтунку". Кажуть, що будемо ще раз ставити ся перед комісією. Як буде зі мною, я Вам напишу.

Напишіть менї, Тату, чи Ви здорові, як живете, де робите і чи мали Ви давнїйше яку вістку з дому. Пишіть, Тату, до мене, але адресуйте до дому, а з дому менї листи пришлють, бо я на однім місци довго не побуду. Дуже мене тїшить, що я до Вас можу написати.

Що зі мною буде, то буде, нїщо менї не поможе, хиба один Бог. Був я вже в не однїй бідї, та Бог помилував мене, може й дальше не випустить мене зі своєї опіки. Дай Боже, Таточку, щоб ми ще побачили ся в здоровлю.

Тепер треба старати ся, щоби мої Братчики і Сестричка мали дах над головою і що в губу вложити. Я знова мушу своє відбути, щоб лиш Бог хоронив від калїцтва, бо смерти, чи там, чи сям, — все одно. Не журіть ся, Таточку, най Бог нас має в своїй опіцї, а все буде добре. Цїлую Ваші руки — вдячний син

Ілько.

АНҐЛІЯ ЗАБРАЛА ПОЧТУ, ПРИЗНАЧЕНУ ДО АМЕРИКИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 23. грудня. — Вчера прибув до пристани „Ротердам", корабель голяндсько-американської лінії. В анґлійській пристани Фалмавт, де мав забрати пасажирів, анґлійські власти сконфіскували 39 мішків почти, призначеної до Америки. Ся почта була з Берлїна, Софії і Царгорода.

Анґлійські власти мали заявити, що почту перецензурують і звернуть найблизшим кораблем до місця призначеня.

Конфіскованє листів зі старого краю через анґлійські або французькі кораблї лучаєть ся дуже часто, і то як в дорозї до старого краю так і в дорозї до Америки.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

МИ — ВИ — ВОНИ.

(Надіслана стаття).

Для інформації ґазети „Америки", а радше її „босів", подаю кілька примірів з житя-бутя инших народностий.

Чи є в Америці особи нетикальні?

Недавно один з почтових урядників прилюдно зганив **президента Вілсона** за те, що той так скоро по смерти своєї жени наново женить ся. Довідав ся про се головний почтар і засуспендував його за те. Про се знова дізнав ся президент Вілсон і наказав того урядника приняти назад до служби. Тимсамим признав президент, що люди без огляду, хто би вони, і ким би вони не були, мають право критикувати президента не тілько за його урядову діяльність, але також і за його поведенє в приватнім житю.

* * *

Що і духовні власти, хоч би і найвисші займали становища, не виняті зпід того загального права, вказує найлучше слідуючий примір:

Титулярний **польський епископ Роде** недавно зістав іменований дійсним епископом. Перед його виїздом з Шікаґо, Ілл., до своєї дієцезії тутешні Поляки уладили в його честь вечерок. На тім вечерку епископ Роде мав промову. Між иншим він (наводжу в дословнім перекладі) ось-таке сказав:*)

„Говорити про себе — се може трохи неделікатно, — але остільки, оскільки моє житє злучило ся з житєм не лише шікаґовських Поляків, але й тутешних католиків Американців, мої діла стали ся до певної степени публичною власностю, **отже і предметом публичної дискусії та критики**".

Отже епископ Роде виразно зазначує, що його діла публика має право критикувати і брати їх під загальну дискусію. Зовсім з иншого становища виходить філядельфійська ґазета „Америка", а тимсамим її висша власть, котрої вона є представителькою. Тим з Філядельфії здаєть ся, що суспільність не має права критики; не має права брати під розвагу й дискусію діл — не то епископських, але навіть звичайних духовних. І хотяй Сойм на стільки був уступчивий для епископа, що навіть не згадав про нього і його неполітичний та непатріотичний крок навіть і словом, то помимо того (видно з приказу з висша), ґазета „Америка" накинулась на Сойм і послів, видумуючи собі свої „причини". І хотяй Сойм повинен був взяти під дискусію і критику поведенє епископа і **повинен був виразно напятнувати невмісне і непатріотичне становище свого Владики до народу**, то однак сього не зробив — для сьвятого спокою. Не досить того. „Америка" ганить ще послів і накидуєть ся на них за се, що вони не похвалили епископа за се, що він не приняв запрошеня Передсоймового Комітету, і своїм приміром та натяком, що він сподіваєть ся, що таксамо поступить і духовенство — **накинув епископ неправно свою волю вільним горожанам сього краю і потоптав їх особисту свободу волі і діла.**

* * *

Далі каже „Америка", що **ми** зле зробили, що не молились на Соймі і, що Римови не слали своєї преданности. До сього подам слідуючий примір:

Дня 30-го падолиста с. р. скликали загальне віче-конґрес в справі мира „Knights of Columbus" („Рицарі Колюмба" — се найбільша на сьвіті католицька орґанізація, до котрої належать майже з цілої Америки всї римо-католицькі духовні і то від найвисшого до найнизшого). **Отже та католицька орґанізація вислала запрошеня на той** конґрес не тілько до **католицьких орґанізацій, але до найбільших ворогів папи римського і католицької релігії — до масонів, до Жидів і других віроісповідань некатолицьких.*)**

Конґрес отворив Кокрен, найвисший рицар того ордену, не молитвою а звичайною промовою. Справоздавець згаданої (в нотці) часописи ось-так пише про той конґрес:

"The speaker (Cochran) pointed to the gathering made up of Catholics, masons, Jews, and practically every shade of religious belief, as an example of the manner in which the moral forces of the nation could be brought together in a plea for peace in Europe.

"That Judge Samuel Alschuler **), a Jew, should be summoned to preside over such a gathering held under the auspices of the "Knights of Columbus", was accepted as another of the readiness of all sects and creeds to unite for peace."

По українськи се звучить:

„Бесідник (Кокрен) представив зборам, зложеним з католиків, масонів, Жидів, і на ділї всякого відтінку релїґійного переконаня, — яко приклад способу, в який слїд би з'єдинити моральні сили нації за домаганєм мира в Европі.

„Що судію Самуїла Альшулера, Жида, візвано, аби проводив таким зборам, під покровом „Рицарів Колюмба", — принято яко другу готовість всїх сект і віроісповідань для сполуки за миром".

Культурні люди ось-так роблять, як зробили вірні і горячі католики — Рицарі Колюмба! Не тілько, що запросили вони своїх найбільших ворогів до співучасти в такій загальній справі як дискусія над миром; **їх оо. духовні явились на тім конґресї і не тілько не молились перед отворенєм конґресу; не тілько не вибрали на голову жадного духовного, але що більше, — навіть, на здивованє самого справоздавця, вибрали головою масона і Жида. І помимо того, що папа був першим, що підняв голос в справі мира, вони анї не слали папі поклону анї навіть резолюцій йому не переслали.**

Ось-тут доперва побожна „Америка" дала би собі духа, як би так вона була не орґаном „Провидїня", а „Рицарів Колюмба"!... „Дивіть ся, дивіть, люди, — кричала би вона — ось-такі великі католики, а не молились; ось-такі великі католики, а не цілують привіту Отцю сьвятому, а до всего того ще вибирають головою 12-ти тисяч зібраних учасників — масона Жида! Фірмани, гетьмани від бар! — ось-такі то ви католики!"

На жаль, „Америка" рогів не має, тож не коле в городї сьвітовім, а затеріє в маленькій хатчинї філядельфійській, де час від часу заходять люди, як захочеть ся.

* * *

Ще один примір:

Можливо, що на конґрес „Рицарів Колюмба" могли представники висших католицьких духовних властий явитись, бо хотяй там були масони і Жиди, то вони не виступали особисто проти сих духовних, які брали участь в конґресї, а на Український Сойм не міг явити ся наш Владика, бо там були **презвитеряни, а особливо д. Бичинський, особистий ворог епископа.** Нехай і так буде...

Свого часу, пару місяців тому назад, скаржив до суду польський епископ Роде „Дзєннік Народови" о 50 тисяч долярів відшкодованя за те, що та ґазета недвозначно написала, **що епископ Роде не має правесного отця.** На процес ставала старенька мати епископа і мусїла виясновати своє родинне житє і помимо того, що епископ Роде процесу не виграв, а радше програв, **він — коли Поляки скликали Сойм, явив ся на тім Соймі, мимо того, що до комітету належали люди із згаданого „Дзєннїка Народового", — а що більше, — позволив навіть вибрати себе почетним головою Польської Ради Народової і засїдає в комітетї до днесь з членами редакції „Дзєннїка Народового"!**

Ось-так вміють члени инших народів, а зокрема їх духовні представники підчинити своє **Я** волї народа, — **для добра загального.** То не дивниця, що деинде нарід своїх пастирів любить та їх обожає. Не диво, що коли польський епископ Роде виїздив з Шікаґо, Ілл., то його обсипав нарід цьвітами, а міста і місточка, куди він переїздив до своєї дієцезії, були одним його тріюмфальним походом. Старі, молоді, дїти — все вилягло на двірцї. Ждали маси Поляків на свого епископа цїлий день і ніч та витали його: музиками, цьвітами, співом і промовами.

* * *

Як бачимо, польському епископови за підчиненє свого **Я** волї народа не тілько що не спала корона з голови, але ще нарід пізнав ся на його мудрости, розвазї, тактї та щирій посьвятї для добра загального — і відплатив йому так, як платити вміє нарід тілько найвизначнїйшим особам. **Колись і наш нарід горнув ся до епископа мов до рідної матери; колись — та минулось... Були часи, що і наш нарід ставив брами тріюмфальні свому епископови, а днесь тих людий епископський „ляйб-орґан" „Америка" за те визиває — „фірманами" і псьочить послїдними словами...**

Коли днесь наш епископ не має любови і прихильности серед свого народа так як другі епископи, то не народу вина — а епископа!

* * *

На закінченє подам ще один примір. „Америка" накинула ся на Українську Народну Раду, що вона взяла **$12.500.00 від „Кріщен Геральда" на потерпівших в старім краю,** — а тимчасом **Польський Комітет** на стейт Ню Йорк з панею Сембріх-Кохансьькою удав ся теж з просьбою о поміч до того самого „Кріщен Геральда" і дістав не $12.500.-00, **а одну тисячку долярів і складає сему товариству за те подяку щирими словами, а не каменем мече, як „Америка" се робить!**

Ось-так роблять культурні люди! Ось-так поступають **Вони**, — а як — **Ви**!?

Др. В. Й. Сїменович,
ґінекольоґ і хірурґ.

Шікаґо, Ілл., дня 22-ого грудня, 1915.

*) Гляди: „Dziennik Chicagoski", з 25. вересня, 1915.

*) Гляди: Chicago American, November 30, 1915.
**) Судія Альшулер є також масоном високої ранґи.

ЧИ „АМЕРИКА" Є ОРҐАНОМ УКРАЇНСЬКОГО СЬВЯЩЕНСТВА?

—o—

Протягом падолиста і сього місяця одержала наша Редакція много дописий і листів до Редакції з докорами проти українського сьвященства у Злучених Державах. Дивним дивом майже всї ті дописи і листи звязані з виступами філядельфійської ґазети „Америки", — з її звісними виступами проти І. Українського Сойму в Ню Йорку і т. д.

Тих дописий ми не містили і не містимо та хочемо на ті дописи до часописи, а таксамо і на листи до Редакції, отсим коротенько відповісти.

Не містимо і не можемо містити дописий проти українського сьвященства у Злучених Державах з приводу виступів ґазети „Америки" проти І. Українського Сойму в Ню Йорку з тої простої причини, **що не вважаємо її орґаном українського сьвященства у Злучених Державах.**

А не вважаємо ґазети „Америки" за орґан українського духовенства з тої простої причини, що **вона не є орґаном українського духовенства.**

А се з отсих причин:

1. Філядельфійська ґазета „Америка" не представляє і не заступає інтересів українського духовенства у Злучених Державах, яко такого, — анї тих інтересів, за якими українські сьвященики стоять яко служителї церкви та яко сьвідомі члени української нації.

2. Українське духовенство не бере безпосередної участи у виданю тої ґазети.

3. Українське духовенство не бере участи в редаґованю тої ґазети.

4. Українське духовенство, яко загал, не годить ся з таким редаґованєм сеї ґазети, на яке її тепер полишено.

* * *

Чотири повисші точки стверджують дійсні факти і їх ніхто не заперечить. І длятого власне слїд навіть взяти українське духовенство в оборону перед закидами, що „Америка" є його орґаном. **Таким закидом українське духовенство могло би образити ся** й особливо було би йому прикро, як би такий закид міг розширити ся в старім краю, де кілька тисяч їх товаришів по званю — сьвящеників Українців має про них добре понятє.

Длятого ми не хочемо неслушно кривдити українського сьвященства у Злучених Державах.

Міг би дехто сказати: „А прецінь, як українські сьвященики не годять ся з таким редаґованєм філядельфійської ґазети, на яке її тепер полишено (як се зазначено в 4-тій точці), — то чому вони того не скажуть?"

На се ми відповімо, що кождий, хто знає українських сьвящеників у Злучених Державах, знає також, що дійсно вони з тим редаґованєм філядельфійської ґазети не годять ся, але що не можуть нічого покищо вдіяти, виною сього прикрі і невиносимі відносини в греці-ко-католицькій дієцезії у Злучених Державах.

Розводити ся над ними; виводити їх на сьвітло дня; робити їх предметом публичної дискусії, а може й боротьби — **нинї не пора.**

Не пора — кажемо тому, бо через те занедбано би або і призабуто теперішні незвичайно важні і житєві справи цїлого українського народа, які є на черзї, — а сього не вільно зробити за жадну цїну.

Як на тамту справу має прийти черга, то може вона прийде аж по війнї, коли справи цїлої української нації будуть іти більше нормальним ходом та повстане тїсна звязь між американською Україною і старим краєм.

Хиба би та справа вибухла скорше, як то кажуть, — сама собою. Тодї нема ради...

* * *

Як тепер справи стоять — то українське сьвященство у Злучених Державах держить ся засади: **терпіти і мовчати,** а наш загал, знаючи відносини, мусить бути до певної степени вирозумілий.

Колиж ходить о філядельфійську ґазету „Америку" та о її виступи, достойні „Руского Селянина" в Галичинї, то за се моральну одвічальність бере на себе тільки **одна особа** — „бос" тої ґазети, **епископ С. С. Ортинський.** І коли український загал з того приводу може мати якінебудь претенсії, то лише і єдино до тої одної особи, а не до українського сьвященства у Злучених Державах.

З НЕВИСЛАНИХ ЛИСТІВ.

Ще нинї снить ся менї сталь блискуча
І проникливий куль ворожих свист;
Вітром над нами пролїтала туча,
Клали ся люди, як осїнний лист.
Потому втихло. Холод, шум, знемога,
Біль, сон, безтяма, а у грудях жар —
І довга як вічність дорога
І небо чорне від навислих хмар...

Лютив ся холод... На мужицькім возї
Везли нас з поля через села, ліс;
Товариш глухо стогнав по дорозї,
Зломану руку й кулю в грудях віз...
Добились вози. Взяли нас в кімнати,
Старий монастир став нам за шпиталь;
Пожовклі стїни, мури, вікна, крати —
Усьо на душу навівало жаль...

Чи знаєш сум шпитального склепіня,
Де визирає біль зі всїх сторін?
А в воздусї дрожать самі терпіня
І зимна смерть чаїть ся коло стїн —
Вокруг тебе зболїлі, сонні очи,
А в них безсилє, втома, туга, жаль —
І тобі все здаєть ся серед ночи:
Чийсь стогін втих, хтось знов відходить в даль.

Потому йдуть тупі години скуки,
Що сушать мозок, в кусні серце рвуть,
Числиш на стелї риси, щерби, луки —
А кожда твоя думка наче ртуть...
То знову душу окриляє туга
За всїм, що згасло з чаром давних лїт
І виринає з мраки: спомин друга,
Молоді мрії, як весняний квіт.

І ти — в тій келії — моя добра доле —
Нераз у снї відвідуєш мене,
Потім обоє йдем в далеке поле,
Де осїнь тихо зжовклий лист жене...
Самітно мріють верби придоріжні,
Їх шум розносить вітер по полях,
А перед нами дві стежки розбіжні —
І душу дивний заливає страх...

Минає сон. Крізь вікна у кімнату
Впадає блеск свитаня. День іде.
Ті самі тїни перейдуть крізь хату,
Ту саму скуку вечір приведе.
Так волїчеть ся час. Одна картина
Перед очима вічно тут стоїть,
Лїнивим кроком переходить днина
І всї ми вірим, що забув нас сьвіт...

Онодї рано принесло новину:
Зі сну збудив нас розплаканий дзвін,
В вікні білїло: сніг покрив хатину,
Що притулилась до шпитальних стїн...
Зима. Вже певно забілїли гори,
Може замовкли й шуми наших рік,
Лиш зеленїють смерекові бори —
Як символ того, що триває в вік...

Іде зима з предовгими смерками...
Заки у печі спопелїє грань,
Спомини добрі сїрими нитками
Оснують душу в думань срібну ткань,
Мороз інеєм ме всріблятн поле
І білі квіти на вікнї зітне —
В таку годину — моя ясна доле —
Може згадаєш всїх їх — і мене!...

Львів, у грудни, 1914.

ПРИ ВСЯКИХ НАГОДАХ: НА ВІЧАХ, НА ЗБОРАХ, ПРИ РОБОТІ, НА ЗАБАВАХ, НА ВЕСІЛЯХ, ХРЕСТИНАХ І Т. Д. ПАМЯТАЙМО ПРО ЖЕРТВИ ТЕПЕРІШНОЇ ВІЙНИ У НАШІМ РІДНІМ КРАЮ ТА ЗБИРАЙМО ЯК НАЙБІЛЬШЕ ЖЕРТВ НА ТУ СЬВЯТУ ЦІЛЬ НАРОДНУ.

ФОНД ДЛЯ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

(Для ранених і на шпиталь для Укр. Січ. Стрільців у Львові).

2. Елізабетпорт, Н. Дж. Український Комітет, в склад котрого входять В. Кривяк, Як. Красновський і Гнат Бабяк, зложили $80.00

3. Елізабетпорт, Н. Дж. На хрестинах у Павла Сташкова зложили гості на руки Івана Лисого і А. Фуртаса отсї жертви: Микита Фуртас і Павло Сташків по 50 цнт.; Гриць Рудницький, Стефан Боґдан, Теод. Матушевський, Ілько Ґенеґа (Лучків) і Йосиф Матолина по 25 цнт.; Іван Савка 15 цнт.; Микита Сапса, Андрій Фуртас, Томко Ґенеґа, Павло Сапса, Стефан Ґенеґа і Сень Коник по 10 цнт. — Разом $3.00
Жертви прислав Яків Красновський.

4. Рочестер, Н. Й. Члени Товариства „Вільні Козаки", від. 316 У. Н. Союза, зложили на забаві дня 25. падолиста 1915 р. отсї жертви: Кубарич $1.00; Н. Швець, А. Содома, Гр. Храновський, І. Яніцький, М. Стехна, С. Новак, П. Паснак, Р. Боднар і О. Луців по 50 цнт.; П. Ковтун, Н. Кучмій, М. Грицак, С. Гереґа, Д. Татиґа, П. Бойко, Д. Братусь, Н. Дорофей, Н. Стрілець, Н. Стасюк, Т. Романів, І. Олїйник, Д. Ґой, В. Гереґа, Н. Гиляґа, Т. Кучмій, А. Онуфрик, І. Притула, Н. Н., І. Романів, М. Гаврилів, Т. Олексин, Н. Бильо, І. Вазюк, В. Білоус і П. Макогон по 25 цнт.; М. Фіман 10 цнт.; дрібна збірка 35 цнт. Разом $12.70. На руки В. Луцишина зложили жертви отсї добродії: Онуфрій Дорофей, Теодор Соломка, Іван Теребуш, Луць Курець і Стах Вовк по 25 цнт.; Н. Кучмій 15 цнт.; С. Балюк, А. Швець, Н. Череватий і С. Гойсак по 10 цнт.; дрібна збірка 45 цнт. Разом $2.25. — На руки І. Бодака зложив Стах Скаскевич $1.00. — І. Бодак дав на виграваку книжку на парафіяльнім представленю. Дохід з вигравки $5.00. Всї три збірки разом $20.95. Пересилка коштує 15 цнт. — Остає $20.80
Жертви прислав Павло Макогон, касієр місцевого комітету.

5. Ню Брітейн, Конн. Тов. св. Володимира жертвувало з боєвого фонду $10.00

6. Джерзи Сіти, Н. Дж. Українська Народна Рада в Америцї передала решту з фонду для Січових Стрільців $78.69

7. Дітройт, Міш. Андрій Радзїх жертвував $5.00

8. Честер, Па. Іван Ворсук жертвував $1.00

9. Бруклин, Н. Й. Агафія Бундзяк жертвувала $2.00

10. Нюарк, Н. Дж. На руки В. Лужняка зложили отсї на хрестинах у Олекси Білобрана отсї жертви: Заблоцький $1.00; В. Лужняк 50 цнт.; К. Андрухів, І. Воробець і В. Ференц по 25 цнт.; М. Майбук, Гнида, Т. Ґой, М. Жухович, Г. Старуха і І. Ференц по 10 цнт.; Р. Дорошенко 5 цнт.; дрібними 10 цнт. Разом $3.00

11. Фіск, Саск., Канада. Іван Симчич зложив на різдвяний дар жертву $2.00

12. Рочестер, Н. Й. На забаві в домі Ан. Федика зложили на руки М. Федика на покликт Ст. Склепкевича $6.00

13. Лівуд, В. Ва. Іван Бойчук жертвував $1.00

14. Шікаґо, Ілл. Іван Іллш жертвував $1.00

15. Шамокін, Па. На руки Стефана Дяка зложили жертви отсї добродії: Стефан Дяк і Григорій Дяк по $1.00; Марія Дяк, Стефан Ревак, Андрій Фільо, Николишин, Теодор Рапавий і Войтїх Пончак по 50 цнт.; Атанас Ярема, Филип Руґава, Наум Земяк і Петро Деркач по 25 цнт. — Разом $6.00

16. Ґлестонбури, Конн. На іменинах у Андрія Рудакевича зложили жертви отсї добродії: А. Рудакевич $1.00; Л. Сидорак, А. Смик, М. Дзядик і Г. Якуницький по 50 цнт.; К. Дзядик, А. Куропатва, А. Зелена, Г. Дзядик і С. Конїкевич по 25 цнт. — Разом $4.25

17. Ботлер, Па. Заходами Якова Драґана і инших зложили жертви отсї товариші (всї походять зі села Воробльика корол., пов. Коросно): Яків Драґан, Яків Вархоляк, Лешко Пельц, Стефан Пельц, Николай Турковський, Йосиф Пельц, Йоанна Міхневич, Василь Кушинський і Василь Ільчишин по $1.00; Лев Ільчишин, Михайло Ільчишин, Дмитро Яницький, Павло Войтович, Андрій Лещик і Петро Зубик по 50 цнт.; Василь Ясинський і Йосиф Іжорик по 25 цнт. — Разом $12.50

18. Карнеґі, Па. На хрестинах у Карпа Дячуна зложили на руки А. Гаврилюка і М. Чемного жертви отсї добродії: Карпо Дячун, Андрій Творок і Захарко Кичак по $1.00; Олекса Грабовський, Павло Мориновський, Василь Семенчук, Гр. Яструбецький, Мих. Телевяк, Семко Галїщук, Вас. Пилипчук, Йос. Пшеничка, Степ. Слївінський, Степан Щесецький, Вас. Підгірний, Мих. Чемний і Олекса Гаврилюк по 50 цнт.; Федір Вербицький, Дм. Галїщук, Вас. Семенчук, Андр. Поляк, Антін Кримський і Іван Головатий по 25 цнт.; Ярема 15 цнт. — Разом $11.25

19. Монесен, Па. Товариство „Запорожська Січ" в Монесен, Па., ухвалило на річних зборах $25.00; Михайло Кунька і Андрій Пельц по $1.00. — На весілю у Михайла Кушніди зібрано дрібними датками заходом А. Пельца і Гр. Паславського $6.60. Всї жертви разом $33.60
Жертви прислав П. Мадюк.

20. Пітсбурґ, Па. На весільній вабаві у Андрія і Марії Кінах зложили на руки Якова Біди отсї добродії: Т. Кульчицький Ґут, Марія Кінах, Андрій Кульчицький, Іван Задунаєць і Андрій Кінах по $1.00; Ю. Кульчицька Ґут і Михайло Климчак по 50 цнт.; Яків Біда, Зофія Біда і Михайло Нестор по 25 цнт.; Михайло Ланка 20 цнт.; Назар Король 10 цнт. — Разом $7.05
Жертви прислав Фльоріян Кульчицький.

Разом $288.14

Попередно оголошено $5.35

ЗАГАЛЬНА СУМА $293.49

Семен Ядловський,
касієр „Федерації Українців в Злучених Державах"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ФОНД ЗАСЛАНИХ НА СИБІР.

—o—

1. Бруклин, Н. Й. Агафія Бундзяк жертвувала $2.00

Разом $2.00

Семен Ядловський,
касієр „Федерації Українців в Злучених Державах"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДЕ ПОСИЛАТИ ЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКІ ФОНДИ.

Жертви з цілої Америки на всї українські фонди треба посилати на руки касієра Федерації Українців у Злучених Державах.

Під управою Ф. У. З. Д. буде осередок всїх українських фондів на народні цїли в Америці.

До того осередка будуть сходити ся всї жертви і відтам будуть розходити ся на призначені українські народні потреби в Америці і в Европі.

Адреса касієра Ф. У. З. Д. така:

Semen Yadlovsky,
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Отсе подаємо яко пригадку всїм Вп. Читачам „Свободи", котрі займали ся збірками народних фондів і доси були привикли посилати їх на инші адреси.

Українські Січові Стрільці.

ПЕРЕД ЛИЦЕМ СФІНКСА.

—o—

(ВІД ВЛАСНОГО ВОЄННОГО КОРЕСПОНДЕНТА).

(Право передруку застерігає собі автор).

—o—

Даю Шан. Читачам матеріял, з' якого мусять самі добувати виснови.

На початку сьвітової війни скликувано Українських Січових Стрільців і говорено на основі переговорів та умов, що **вони будуть становити резерву армії з окремим політичним завданєм на здобутих землях українських.**

І одні сподівали ся в недалекій будучности самостійної української держави та робили до того приготованя. Инші бажали бодай вести свобідно осьвідомляючу національну роботу на територіях, до яких нам, Українцям, був все загороджений свобідний доступ, бо на дорозі стояла російська тюрма народів. Навіть приготованя ішли в тім напрямі (приміром в Станиславові). Наче се вчора діяло ся, так добре пригадую собі, як станиславівські Українські Січові Стрільці поділили ся на „українських селян, „штундистів“ і на „воюючих Українських Січових Стрільців“ та, бажаючи вправити ся в агітації серед ріжних гуртів українського громадянства, вели між собою розмову-спір про те, чи ми слушно зробили, що війною прийшли в закордонну Україну. І трудно було переконати впертих „штундистів“, які що хвилі покликували ся на якийсь висказ евангелія.

Немало часу перевели Українські Січові Стрільці на те, щоби добре приготовити ся і не прийти „з порожніми руками“ перед українське населенє за кордоном.

— — — — — — — — — —

Минув рік крівавої війни.

За той час ще яснійше та маркантнійше підчеркнуло ся політичне становище українства в сій війні.

Стрілецтво здобуло собі виразне обличе.

— — — — — — — — — —

Занято деякі українські землі за кордоном. Союзні війска війшли в північну Волинь, західне Полісє, заняли Підляше, Люблинщину і Берестейщину.

На територію закордонної України війшли польські леґіонарі і становлять там **резерву армії. Чи їх діяльність є політична?**

— — — — — — — — — —

В Галичині, на українськім Поділю, посували ся союзні армії вперед. В часі пролому російської боєвої лінії йшла стрілецька сотня Вітовського **в перших рядах** і мала великі втрати. Підчас походу вперед стрілецька сотня Сушка **йшла попереду** для розвідів.

Як був відворот на однім відтинку фронту над Серетом, то стрілецька сотня Чмоли дістала **приказ охороняти відворот** (задна охорона армії — тільки без окремого політичного завданя).

А як в часі того відвороту творено мостовий причілок, то **в перших окопах висунених проти ворога** станув стрілецький курінь, в котрім була також сотня Чмоли.

Про події, що діяли ся рівночасно, тільки в инщім місци, принесло статю 101 ч. „Українського Слова“ у Львові. Там написано:

Польські леґіони на українській земли.

Польські часописи подали допись з Волини про те, що тамошні українські православні селяни ворожо відносять ся до польських леґіонів.

Для нас, що знаємо тиху вдачу і терпеливість нашого народу, були сі вісти досить неймовірні. З яких причин спокійні волинські селяни моглиб мати таку специяльну нехіть до Поляків і польських леґіоністів?

Ключ до розвязки сього подали нам самі польські часописи — наводячи образці діяльности польських леґіонів з иншої української землі — з Підляша. Подаємо сі факти за львівськими часописями, що взяли їх з ґазет в польськім Королівстві.

Пйотрківські „Вядомосьці польскє“ з 9. вересня с. р. подали допись про побут бриґади Пілсудського (!) на Підляшу. З сеї статі виймаємо важнійші місця:

„Приїхали ми до Дрелева 15. серпня.

„Елєментарно зродив ся у нас плян віддати костел католицькій людности, скинути з верха ненависний православний хрест, відправити в костелі бодай рожанець до Божої Матери.

....„Ми зачали приготовляти костел. На піддашу сьвятині (!) знайшли ми цілий вівтар і кільканайцять статуй католицьких сьвятих. По драбині ми вдерли ся на верх... По чверть годині православний хрест, зрубаний топором, лежав уже під стіною плота.

„В церкві — недавно православній — господарив в окруженю нас і народа капелян польських війск“...

Допись датована: Лісна, місце постою I. бриґади, 17. серпня 1915. р. Підписаний яко автор: М. Домбровський.

До сього додамо невелику замітку: Дрелів знаходить ся в константинівськім повіті холмської ґубернії. Се село є українське. До 1874. р. була тут унїятська парохія, що числила 2.197 вірних. До сеї уніятської (ґрецько-католицької) парохії належала також церква, яку автор називає чомусь костелом. Російське правительство завело тут православє проти волі уніятів.

Хто знає національні і релїґійні відносини у східній Галичині, той знати-ме, яке значінє має така діяльність польських леґіонів на українських землях.

— — — — — — — — — —

Українські Січові Стрільці ніколи не були на польській території. Ніколи не забирали від польських селянок останню ділетку бараболі з хати. Тимсамим не могли селянки питати їх зі сльозами в очах: „Щож ми з дітьми будемо їсти? Наші чоловіки пішли на війну!“ А вони не мали нагоди відповісти на те: „Цо мнє то обходзі!“

Ростислав Заклинський.

Відень 17. XI. 1915.

ФОНД ОБОРОНИ МИРОСЛАВА СІЧИНСЬКОГО.

358. Ню Йорк, Н. Й. І. Бугера прислав збірку, яку зложили: Братство св. Андрея Первозв., від. 66 У. Н. С. $25.00; поодинокі члени тогож браства: Д. Курцик $1.50; М. Левицький, Д. Федуняк, Г. Ниртко, Д. Шумельда і П. Зятик по $1.00; Д. Павлик, Д. Биндас і Т. Биндас по 50 цнт.; Н. Цомпель, М. Стерка і В. Бугера по 25 цнт. Разом $8.75. — На весілю у п. Ів. Лешка зібрали Ів. Лазорчик і Д. Вільховий $6.75. — Ів. Колодій зібрав на весілю у Ю. Гайдош і Е. Федуняк $6.00. — Я. Стержінь 25 цнт. Всі жертви разом **$46.75**

359. Стамфорд, Конн. На місячнім засіданю від. 350 У. Н. С. дня 17. жовтня с. р. припоручено Т. Вардзалеви і М. Кресанови занятн ся колектою на Ф. О. М. С. в Стамфорд. Зібрані гроші до пересланя передано Ів. Каштанюкови. Жертвували слідуючі добродії: А. Слявинська і Ф. Олещців по $2.00; І. Кресан і Й. Тирчик по $1.50; В. Бойчуківна, А. Кушнірівна, А. Кушківна, Й. Гурняківна, Н. Лісова, М. Теребуш, М. Кресан, В. Б., І. Кошлейчук, І. Когут, Н. Маніха, М. Кобя, Т. Вардзаль, С. Коринчак, І. Терляк, М. Славинський, Н. Цуприк, І. Зельонка, Н. Любомирович, В. Шута і І. Кочанський по $1.00; Д. Криницький, Д. Малиняк, В. Яцена, А. Федорчак, А. Городинський, С. Кубарич, Т. Виницький, В. Р., В. К., І. К. і К. Стахівна по 50 цнт.; І. Чайковський 35 цнт.; С. Сміт, С. Березій, К. Галішишин, С. Бойчук, А. Лісовий, А. Риба, М. Риба, В. Бідак, Й. Хома і М. Базарик по 25 цнт.; І. Токар 10 цнт. Разом **$36.45**

360. Рочестер, Н. Й. На мітінгу Укр. Прогресивної Громади, дня 13. падолиста жертвували отсі товариші: С. Корда $1.50; А. Петрів, А. Войчишин, А. Шеремета, Т. Кисіль, Д. Захарків, М. Андрейчук і В. Попівний по $1.00. Разом $8.50. — Половина доходу з вечерниць, які устроювала Прогресивна Громада $20.00. — Вибрані на вічу колектори А. Петрів і Н. Кучмій зібрали по хатах від слідуючих осіб: Федь Максимців, Стефан Петришин і Іван Тицькій по 50 цнт.; Антін Романський, Андрій Романський, Петро Біловус і Федь Плекан по 25 цнт.; Василь Плекан 15 цнт. Разом $2.65. Всі три збірки разом $31.15. Оплата пересилки 15 цнт. — Остає **$31.00**

361. Філядельфія, Па. Читальня „Просьвіта“ ім. Т. Шевченка, під ч. 2304 Фермаант. сення, жертвувала з власної каси $5.00; поодинокі члени читальні зложили: Григорій Рибачок, Дмитро Люба, Прокіп Попадинчук, Андрій Яськів, Василь Макович, Григорій Григорчук, Михайло Канюка і Явдокія Лемеґа по $1.00; Гаврил Яцишин, Василь Мочернюк, Олекса Остапійчук, Семен Пунда, Йосиф Гайдамаха, Марія Романюк і Варвара Зубек по 50 цнт. Разом $11.50. — Обі жертви **$16.50**

Гроші надіслав Василь Мочернюк, секр. читальні.

362. Нюарк, Н. Дж. Д. Кравченко переслав через В. Гібу часть доходу з представленя „Бувальщина“, урядженого аматорським кружком „Сніп“, в квоті $5.00. — Т. Лусняк і Гіба, комітетові музичного тов. „Бандурист“ і кружок амат. „Сніп“ надіслали часть доходу з представленя „Мати Наймичка“, в квоті $10.00. — Разом **$15.00**

363. Джерзи Сіти, Н. Дж. На весілю у П. Венґрина жертвували слідуючі гості: П. і Е. Венґрин $3.00; А. Венґрин $2.00; І. Довгополий, А. Якимець, Ст. Каранько і К. Скробала по $1.00; дрібними датками $2.60. — Разом **$11.60**

364. Джанставн, Па. Михайло Чемериз прислав від від. 54 У. П. Р. О. жертву **$10.00**

365. Іст Селкірк, Ман., Канада. Іван Ковальський надіслав збірку зложену на зборах читальні ім. М. Січинського, слідуючими членами: о. І. Кусий $1.00; І. Ковальський, Д. Паук і І. Корба по 50 цнт.; С. Сольник, І. Шастків, Д. Сольник, М. Мищик, С. Маланчук, М. Зарічний, М. Соломка, С. Корба, Я. Сьвятий, Анастазія Форте, І. Венґір, В. Колодзінський, М. Божисько, Катерина Сіль, І. Калінський, Матій Валюк і Гаррі Бреґедір по 25 цнт. — Разом **$6.75**

366. Дітройт, Міш. На руки Михайлини Підгайної зложили: Ізидор Немчук $5.00; Е. Расевич 50 цнт.; М. Підгайна 25 цнт. — Разом **$5.75**

367. Бріджпорт, Конн. На заклик Йосифа Каспрака і Григорія Пилипчука зложили на хрестинах у Михаїла Трипалюка отсі особи: Григорій Пилипчук $1.00; Йосиф Каспрак, Іван Ракецький, Дмитро Чернявський і Михаїл Трипалюк по 50 цнт.; Максим Білецький, Михаїл Мороз, Франко Васек, Юліян Пронишин, Ілярій Гаврищкевич, Василь Лилак і Семко Колодніцький по 25 цнт.; Василь Цьога і Василь Хромей по 10 цнт. — Разом **$4.95**

368. Ню Йорк, Н. Й. На хрестинах у М. Андрушка жертвували: М. Андрушко $1.00; Г. Данилик, Д. Ґула, К. Олійник, Хар. Сухан, Д. Олійник, Мих. Ґула, А. Данилик, Н. Партика, І. Повальоний, О. Андрушко, М. Олійник і П. Олійник по 25 цнт.; С. Андрушко 15 цнт.; Ю. Зарицька і С. Олійник по 10 цнт. — Разом **$4.60**

369. Лузерн, Па. Григ. Шанц надіслав жертву, яку зложили на хрестинах у Дмитра Грицева слідуючі гості: Дмитро Гриців, Ілько Ткач, Тенля Крайківська і Гнат Дранута по 50 цнт.; М. Андрусів, П. Шанц, М. Ільчук, О. Крайківський, Андрій Терпливець, Г. Шанц, П. Цибух, Василь Барабаш і Йосиф Цибух по 25 цнт.; Юлія Головчак, Тереса Матей і Никола Гаращак по 10 цнт. — Разом **$4.40**

370. Монесен, Па. На хрестинах у І. Колодія зложили на руки гостя з Вільперінґ, Па.: К. Колодій і С. Куріца по $1.00; А. Куріца 50 цнт.; Ф. Ґирус, І. Рудий і І. Саґан по 25 цнт.; І. Раґузак 10 цнт. — Разом **$3.35**

371. Трентон, Н. Дж. На поклик І. Мельника зложено при забаві у Прокопа Лацця, дня 25-го падолиста **$2.75**

372. Гейзелтон, Па. На руки Ів. Палагнюка з Леттімор, Па. зложили: Марко Кожушко $1.00; Іван Палагнюк, Ант. Борецький і Петро Гірчак по 50 цнт. — Разом **$2.50**

373. Ню Йорк, Н. Й. В. Кучкуда надіслав жертву зложену на зборах Тов. „Поморяни“. Жертвували: Олекса Карпович і Іван Яремола по $1.00; Зофія Коцьовська 50 цнт. — Разом **$2.50**

374. Нюарк, Н. Дж. Катер. Мазій жертвувала **$1.00**

375. Бредфорд, Па. П. Герлях жертвував. **$1.00**

376. Лівуд, В. Ва. Іван Бойчук жертвував **$1.00**

377. Фіск, Саск., Кан. Іван Симчич жертвував **$1.00**

378. Бруклин, Н. Й. Агаф. Будзяк жертвувала **$2.00**

Сума оголошена в сім числі „Свободи“ виносить $210.85

Оголошено в ч. 148 „Свободи“ $5.380.57

ЗАГАЛЬНА СУМА $5.591.42

Комітет Оборони просить всі ті Товариства і Комітети, які гроші зібрали, а доси ще їх не вислали на призначену ціль, щоби зволили вислати зібрані гроші на адресу касієра:

ANDREW SAWKA,

83 Grand St., Jersey City, N. J.

НІМЕЦЬКА ЖОВНІРСЬКА ПІСНЯ.

У мене був товариш,
Що красшого нема.
Йшов в бій при моїм боці,
Йшов рівно крок при кроці
(Під звуи барабана).

В тім куля надлетіла, —
Тобі вона, мені? —
Його із ніг звалила,
У серденько влучила.
(Лежить, не бачить дни).

Простяг до мене руку, —
Ладуй, стріляй, не стій. —
Прощати ся не асилі,
Остань в раю, в могилі,
(Товариш щирий мій).

Переклала Марія Донцов.

Religious Persecution of the Ruthenians.

By Anthony Skweir.

The persecution of the Uniats of Galicia has attained the scale of the famous atrocities of Cholm. It shows us how much the Russians are afraid of the union of the Ruthenians with Rome and how much, regardless of the new law declaring religious tolerance, it rests inflexible on this question.

While antisocials demagogiques and other sects, as the anabaptists, are treated with tolerance, the union with Rome of the Ruthenians is formally prohibited in the whole empire; not one church, not one chapel authorized for the Ruthenians; not one Ruthenian-Catholic priest is permitted to lay his foot on Russian soil and it was in the forests that the courageous priests brought the sacraments to the unfortunate Ruthenian peasants of Cholm who preferred not to have their children baptized than to have it done by a schismatic priest, installed by the official authority.

This is the attitude of the Russian schism, that preferred the latin rite to the union, and this ought to open the eyes of the latin detractors of the union, who are not rare, that the national prejudice directs this persecution more than the interests of the schismatic church.

The present war of Russia with Austria has for its main purpose the conquest of Galicia and the annihilation of the union and the national awaking of the Ruthenian uniats.

We know how the society of the moscovite propaganda has ordained the religious and political persecution of the Ruthenians, and how the Russian government "liberator" in Galicia followed their indications. These inqualificable measures have excited a general indignation of all Europe and what more the generous Russians were touched; even an orthodox priest. Rev. Agguieve, has protested against these measures in the Russian paper "Birjevija Viedomosti". Thanks to the Almighty God that their work of "liberation" is ended.

During the besiege of Galicia the Russians confiscated all the Ruthenian-Catholic prayer books, abducted thousands of children, unfortunate orphans of Austrian soldiers, transported by the orders of Archbishop Euloge into Russia proper to be raised in the schism and Russian's views.

They also have not forgotten to transport en masse the Ruthenians to Siberia. According to the "Ukrainische Korrespondenzblatt", 700 prominent Ruthenians, among whom 400 priests, have been transported from Galicia to Siberia. Among the transported are: Mgr. Yurik, professor of law, and Mgr. Bocjan, rector of the Lemberg Seminary; other priests. Yaremko, Bochinsky, Panchishin, etc. The parishes deprived of their pastors were immediately filled by schismatic priests, designated by Mgr. Euloge without regarding the laws of the Ruthenian-Catholic church. With a rare cynicism, he assigned schismatic priests to every parish evacuated by the fleeing Ruthenian priests. In this manner he substituted the unfortunate Metropolitan, Mgr. A. Sheptitsky. Which shows that the Ruthenians have subsisted, in addition to the horrors of war, a frightful religious persecution.

(From The Daily Standard, Hazleton, Pa., Dec. 15, 1915).

ФОНД ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖЕРТВ ВІЙНИ.

(Для вдів і сиріт і на відбудованє знищеного краю).

6. Джерзи Сіти, Н. Дж. На весілю у Андрія Савчука зібрав Кирило Піддубчишин **$2.80**

7. Шікаго, Ілл. Василь Кравчишин жертвував **$1.00**

8. Честер, Па. Іван Борсук жертвував **$2.00**

9. Бредфорд, Па. На хрестинах зібрали Петро Герлях і Йосиф Гасик отсі жертви: П. Герлях, Николай Деньщук, Павло Цьвікла, Йосиф Гасик і Валентій Рогаля по $1.00; Стефан Назарчук, Михайло Гасик, Григорій Вальчик, Лев Палиновський, Марія Клоес, Домінік Михальчук, Йосиф Клоес і Йосиф Дутка по 50 цнт.; Онуфрій Бурак і Тома Янович по 25 цнт. Разом $9.50. Пересилка 12 цнт. — Остає **$9.38**

10. Бруклин, Н. Й. Агафія Будзяк жертвувала **$2.00**

11. Рамсей, О. На руки Івана Бенкалевича зложили жертви отсі добродії: Іван Бенкалевич, Іван Барна, Калм Луцевич і Йосиф Британ по $1.00; Василь Сурапович, Михайло Циб, Василь Яромій, Настася Яромій, Сека Барна і Юрко Хомин по 50 цнт. — Разом **$7.00**

12. Монтреал, Кве., Канада. А. Глуховський з нагоди одержаня доброї відомости про родину в краю через Народну Канцелярію Укр. Нар. Ради в Америці жертвував **$5.00**

13. Ст. Боніфейс, Ман., Канада. На хрестинах у Григорія Боднара зібрав Василь Семенюк отсі жертви: Василь Семенюк, Григорій Боднар, Сенька Гук, Тимко Міщюк, Дмитро Петровський, Сем Томі, Михайло Монев, Іван Монев, Михайло Кожухар і Никола Кудринський по 25 цнт. — Разом **$2.50**

14. Скрентон, Па. На хрестинах у Миколи Маркевича зложили на вдови і сироти в ріднім краю на руки Юрка Стельмащука і Стаха Ґрещука отсі жертви: Ю. Стельмащук, Стах Ґрещук, Петро Харишин і Никола Маркевич по $1.00; Михайло Антощук, Никола Антончук, Дмитро Петришин і Стефан Козуб по 50 цнт.; Михайло Савчук і Юстина Вайнер по 25 цнт. — Разом **$6.50**

Разом $38.18

Попередно оголошено $244.15

ЗАГАЛЬНА СУМА $282.33

Семен Ядловський,

касієр „Федерації Українців в Злучених Державах“

83 Grand St., Jersey City, N. J.

„ВИ КАЖЕТЕ, ЩО Я ДОКУЧЛИВИЙ,

а я за то на Вас не гніваю ся. Бо що правда, то правда. Тай скажу Вам, що я того не встидаю ся, бо я Вам докучаю: дайте кводра чи таляра — не на горівку, не на розпусту, не на карти чи на яку страту, але на таку сьвяту ціль як на хліб для голодних ограблених українських дітий і жінок в Галичині. Ви можете на мене кривити ся і втікати від мене так як в старім краю від шандара, то я ще не відстрашу ся, бо мені здаєть ся, що то не я простягаю до Вас руку, але маленькі голодні діти з Галичини і їх бідні мами, та вони слабі, голодні тай опускають руки в долину, а я їм ті бідні руки підтримую і поти не пущу, поки вони не затулять — ловних.

„Ви можете сказати навіть, що я жебрак, а я і того не встидаю ся і буду дальше жебрати, аби ті бідні наші братя і сестри не гинули з голоду. Я хочу видіти, аби наші фонди підросли, щоби можна дати більшу поміч в старім краю. Я жебраю на тоє, аби наш нарід не був жебраком і, щоби я не був сином жебрацького народа. Тоді я скажу, що я син вільного народа козацького і мене не причіпить ся се, що Ви тепер мені кажете, а Вам буде встидно, що Ви мене за любов до свого народа назвали жебраком!“

* * *

Так говорив (як пише нам в листі) один Українець у Злучених Державах до свого сусіда. Сусід з початку не хотів дати ані доляра ані кводра, але потім роздумав ся і дав — 5 долярів. — Ред.

Царська потвора однаково давить і дусить і мучить — і московський нарід, і український нарід, і фінляндський нарід.

The Muscovites, the Ukrainians and the Finlanders under oppression of the Romanoff-hydra.

НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

3. **Елізабетпорт, Н. Дж.** Український комітет, в склад котрого входять: В. Кривяк яко предс., Яків Красновський яко секретар, і Гнат Бабяк яко касієр, зложив $100.00

4. **Авока, Па.** На весїлю Йосифа Думи зложили гостї на руки Івана Пашкевича отсї жертви: Іван Пашкевич, Яцко Фіцяк і Анна Клюс по $1.00; Василь Лесний 50 цнт.; Василь Своренъ, Онуфрій Лесяк, Іван Когут, Григорій Сеньків, Федь Кузів, Олена Клюс, Михайло-Марковський, Стефан Кривень і Григорій Бордуш по 25 цнт.; Іван Чуприк, Василь Стисловський, Нестор Дмитрів і Михайло Бабяк по 10 цнт. — Разом $6.15

5. **Торонто, Онт., Канада.** Гаврило Куриляк жертвував $5.00

6. **Ню Брітейн, Конн.** Тов св. Володимира жертвувало з боєвого фонду $10.00

7. **Джерзи Сіти, Н. Дж.** Українська Народна Рада в Америцї переслала решту з Фонду визволеня України $68.54

8. **Дітройт, Міш.** Андрій Радаїх жертвував $5.00

9. **Лівуд, В. Ва.** Іван Бойчук жертвував $1.00

10. **Шікаго, Ілл.** Іван Іхиш жертвував $1.00

11. **Бруклин, Н. Й.** Агафія Бундзяк жертвувала $2.00

12. **Вест Вілінгтон, Конн.** Михайло Хибидзюра жертвував $1.00

13. **Фіск, Саск., Канада.** Ів. Симчич жертвував $2.00

14. **Скатдейл, Па.** Михайло Стадник жертвував $2.00

15. **Бавнд Брук, Н. Дж.** На хрестинах у Івана Назара зложили на руки Р. Турина жертви отсї добродїї: Сильвестер Влущак 75 цнт.; Василь Возний, Іван Назар, Іван Левкович і Микола Бучарський по 50 цнт.; Роман Турин, Йосиф Томків, Грииь Худик, Марія Резник, Андрій Мотика, Василь Кухарський, Данило Татарин, Андрій Промовляйко, Андрій Солтестюк (Українець з Росії) і В. Орендо (Італїєць) по 25 цнт.; Микола Покотило і Данило Доболевський (Українець з Росії) по 10 цнт. — Разом $5.45

Разом $209.14

Попередно оголошено $27.50

ЗАГАЛЬНА СУМА $236.64

Семен Ядловський,

касієр „Федерації Українців в Злучених Державах"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

З НАРОДНОГО ЖИТЯ.

—o—

(Дописи).

Театральне представленє в Скрентон, Па.

Дня 12. грудня с. р. відбуло ся в Скрентон, Па., представленє драми „Безталанна". Штуку сю написав український драматург Іван Тобілевич в науку тим, що, не розмисляючи, женять ся з особами нелюбими ради бізнесу або намови других, а покидають особи залюблені, з чого опісля зістають зломані душевно на цїле житє. З того то, особливо тут в Америцї, такі частї розводи, а між нашими людьми покиданє жінкою чоловіка або навідворот.

Представленє зачало ся точно о заповідженій семій годині. Перед піднесенєм куртини вийшов тутешний парох о. Антін Лотович на естраду і промовив кілька слів до зібраних гостий, поясняючи їм зміст представленя і попросив о спокійне захованє.

Відтак вийшла мала дівчинка Ольга Вайнер в народнім строю і віддеклямувала стишок, уложений Д. Камінським, „Про недолю Галичини", а за нею дівчинка Марія Груцеляк також в народнім строю віддеклямувала „Розриту могилу" Шевченка, а дівчинка Оленка Груцеляк віддеклямувала „Ой в мене цьвіточки цвили" Масляка. Вже з появою тих трох дївчаток гості одушевляли сь гарними звуками деклямацій, а ще гарнїйшими українськими строями.

А коли куртина піднеслась і на сцену виступило около двайцять дівчат, мов маковий цьвіт, та як заспівали кілька українських пісень з „Вечерниць" Ніщинського, то кождий мимоволї полинув думкою на тиху Україну, пригадав собі ті веселі наші вечерниці у старім щасливім, а тепер біднім, зруйнованім краю. Опісля прийшли хлопці-парубки в вишиваних сорочках, також около двайцять осіб, і так зложений цілий хор співав народні пісні під дірігентурою дякоучителя п. Д. Камінського. П-на Марія Митренко приграваяа на фортепяні, а п. Ю. Козакевич на скрипці. При співах і музиці зачались на сцені танцї і цілий перший акт зачав ся і закінчив ся веселою забавою, даючи повний образ українського молодечого житя.

Тут належить згадати, що в штуці „Безталанна" приходить співів не богато, однак п. Камінський подобирав відповідні пісні і се надало красу цілій штуці. Без співів ся драма була би мертва, ніхто-б нею богато не занимав ся і нудила би слухачів. Особливо в теперішню хвилю, де майже на цілім сьвіті одна велика трагедія, — публика шукає розради в піснях. І се мож було завважати на тутешнім представленю, як гості нетерпеливо чекали за піснею і як прибирали вдоволяючий настрій, коли хор, пристроєний в народні убраня, уміло і вдатно відспівав кільканайцять пісень.

Дальше між актами наступали деклямації понайбільшій части дітий, а іменно: дівчинка Анна Запоточна деклямувала „Сон" (Маковея); дівчинка Генця Стаднїр — „Ластівка" (Руданського); хлопець Михайло Поточняк— „До працї і згоди" (Д. Камінського); хл. Михайло Дутко — „Козак" (Щоголіва); дівч. Анна Урманець — „Зажурилась Україна" (Д. Камінського); дівчинка Магда Солодка — „Хустина" (Шевченка); хл. Стефан Томаш — „За високі Карпати" (Лепкого); дівч. Кася Томан — „Виїзд на війну" (Ів. Франка) і пані Євдокія Калакука — „Утоплена" (Шевченка). Між другим а третим актом відспівав п. Д. Камінський сольо „Гетьмани, гетьмани".

Театральна штука „Безталанна" складає ся з 5 актів і характеризує українське народне житє у всіх відтінках.

Найбільші і найтяжні ролї припали: Гнатови, який залюбив ся в Варці, а оженив ся з Софією і через підюджуванє своєї матери Ганни убиває свою жінку. Ролю Гната відгравав Семко Куций дуже удало. Не меньше трудна роля припала для Софії, яку відіграла знаменито п-на Марія Баковська, і для Варки, яку відіграла з відповідними рухами п-на Пелягія Голь. А вже з артистичним відзначенєм віддала ролю Ганни пані Марія Камінська. Не меньше бавив публику в ролї старого дідуся Івана Максим Глух; він то як би вже був сотворений для таких роль.

Поменьші ролї випали також знаменито, а то: п-на Нантя Куца відіграла зі зрозумінєм річи ролю Параски, п-на Розалія Ткачук ролю хазяйки, п-на Емілія Камінська ролю дівчини, Іван Попіль ролю Демяна, Олекса Кобрин ролю Омелька, Н. Мрикало ролю Степана. А вже найбільше втішили публику свати: Дмитро Попіль і Іван Меліш.

З окрема належить зазначити гарні сольові пісні панни М. Баковської, яка своїм голосом зуміла їх виконати правдиво по співацьки.

А що найлїпше надавало красу цілому представленю, то, в рівній мірі зі співами, костюми були такі гарні, такі дібрані, що можна сьміло виступати у них в Метрополітан Опері перед найвибагливійшою публикою. Я бував вже на богато аматорських представленях, де то наші люди звикли позносити старих сіраків та сердаків та тим виставляти себе і свій нарід на сьміх, але ніколи не довелось менї бачити таких чудових строїв, як отсе на сім представленю. По строях судить ся характер народа, мовляв: як тя видять, так тя пишуть. А що наші аматорські представленя можуть показати ся перед сьвітом в добірних костюмах, се треба завдячити пані Угорчаковій з Джерзи Сіти, що вона змогла придбати стільки народних строїв і так богато заосмотрити у всї потрібні причандали свою „костюмерію", що наші аматори можуть нині так шипно виступати на сцену.

Не мало труду і праці поніс тутешний дякоучитель пан Дмитро Камінський, що потрафив в так короткім часї вивчити співи цілого так довгого і тяжкого представленя, і за се належить ся йому признанє і похвала.

Отсе була би додатна сторона мого опису.

Щодо темної сторони, то дало ся завважати те, що публика не хотіла розуміти сумної драми, а сьміяла ся навіть і там, де Гнат убиває свою жінку.

У нас є звичай, що на представленє іде без оплати вступу богато дїтий, котрі спричиняють неспокій; через те аматори, коли хотять, аби їх було чути, мусять говорити голоснійше. А тут місцями наші аматори по тихо говорили, так що в дальших сидженях треба було добре уха напинати, щоб можна було їх почути.

Вражінє однак з представленя виніс кождий як найлїпше, хто лиш вирозуміло дивив ся на сю роботу і я гадаю, що гостий не забракло би ніколи, хоч би такі представленя відбували ся частїйше. Одно лиш у нас в Скрентон на перешкоді, що нема відповідної галі. А час би вже подумати самим Українцям про свою власну галю і пійти за прикладом Тейльорчан, котрих є мала горстка, а будують для себе дім, в якім буде містити ся школа, читальня і галя на мітінги та представленя.

Гість.

УКРАЇНСЬКА КОЛЯДА.

(На нуту „Небо і земля").

Небо і земля, небо і земля, можуть посьвідчити,
Як йдуть хоробро, Стрільці українські за волю ся [бити.
Січові Стрільці, за волю борці;
„Не пора" співають, тюрму розбивають;
Крісами грають, Україну здобувають.

Пора велика для України в сих роках настала,
Щоб Україна, рідненька мати, увільнена стала.
Січові Стрільці, і т. д.

Ми пори сеї всі Українці сотки літ чекали;
Щоби ми вільні у своїй славі громадяни стали.
Січові Стрільці, і т. д.

Для України жнива настали, се маємо знати;
Тепер здобудем — або не зараз волю нам витати.
Січові Стрільці, і т. д.

Тож в Америці всї без ріжниці горячо працюймо;
Шкідникам нашим в Філядельфії як дітям даруймо.
Січові Стрільці, і т. д.

Відвічний ворог палить нам села, що видить—рабує;
Вдовиць голодних до шанців гонить, сиріток [мордує.
Січові Стрільці, і т. д.

Герої наші і героїні як орли літають;
Лютого ката з рідного краю як пса виганяють.
Січові Стрільці, і т. д.

Ми Українці в Рождество наше коляду збираймо;
І по героях сиротам, вдовам по доляру даймо.
Січові Стрільці, і т. д.

Доляр твій, брате, в золотій книзі записаний буде;
Щирії жертви нам Україна памятати буде.
Січові Стрільці, і т. д.

Покажім сьвіту, що ми вже вмієм себе ратувати;
Всї за одного а за всїх один потрафим стояти.
Січові Стрільці, і т. д.

Ворог казить ся, що вже за Урал треба утікати;
Навіть дорадник його, Распутін, нич не може втяти.
Січові Стрільці, і т. д.

Галицькі дзвони стоять на кунах, цар їх оглядає;
Нема кому з них гармат зробити, як Австрія має.
Січові Стрільці, і т. д.

Бодай ті дзвони ворогам нашим в ухах задзвонили,
Не на гармати їх виливати, щоби людий били.
Січові Стрільці, і т. д.

Ти, Україно, рідненька мати, нічим не журі ся;
Кайдани тріснуть, тюрма упаде, а Ти увільниш ся.
Січові Стрільці, і т. д.

Василь Татарин.

Канзас Сіти, 20-ого грудня, 1915.

НОВИНКИ.

ПОЛОНЕНІ МОСКАЛЇ ПРИ РОБОТІ.

В часї сегорічних жнив, до котрих ужито декуди російських бранців, було доволї нагоди пізнати їх справність при роботі. Вона — як кажуть хлібороби — на загал невелика. Показало ся, що вони при всїй своїй добродушности і послушности працюють отяжіло, а навіть лїниво. При кісьбі наші коси були їм не на руки. Вони привикли до таких, яких вістрє вузше і довше, а держак таксамо довший і не вимагає більшого нахилюваня тіла. Дано їм такі коси, бо австрійські фабрики заосмотрюють ними Росію. Не помогло і се. Працювали таксамо повільно. Видко, привикли вже до свойого темпа. Дуже богато труду стояло, заки привчено їх обходити ся з новочасним плугом. Зразу в голові не могло їм поміститись, щоб таким знарядом можна орати. Але навчились. І чимало дечого вони в Австрії навчились, так що в результаті більше користи візьмуть зі собою домів, ніж тут лишать. Тесаме можнаб сказати й про тих полонених, що працювали при дорогах і будівлях. Колиж їх помимо всего ужинано, то передівсім длятого, що при великій скількости їх можна було мати з них робітників таних. Платило ся від голови за них по 20 сотиків денно і харч, або по 1 кор. 20 сотиків денно без харчу. Така дешевість примирювала хлїбодавців з ними. Повставало навіть взаїмне вдоволенє, бо і полонені хвалили собі хлібодавців за їх людське поведенє. В славянських сторонах порозумівали ся зі всїма легко; в німецьких підвчили ся німеччини. Мало котрий пробував утікати. Коли раз під Віднем один спробував, то лиш тому, що тамошні гори видались йому Карпатами. За велика була покуса.

(З львівського „Укр. Слова").

—o—

ПОСТАВИЛА СЯ ПЕРЕД МОСКАЛЯМИ.

Що наш народ, не заморочений москвофільською дурійкою, держав ся супроти московських наїзників гідно та відважно, на се маємо много доказів. Між иншими про таку постійність та завзятє сьвідчить ось яка подія: В селї **Кривім коло Скалата** вмер одній жінці чоловік, а православний батюшка, який там осів, користаючи з часової неприсутности нашого пароха, намагав ся його похоронити. Однак жінка на се не згодила ся, та домагала ся, щоби небіщика похоронив український сьвященик зі Скалата. Московська власть на се не позволила і небіщик перележав 4 доби в хаті. Четвертої ночи винесла жінка домовину на кладовище, де домовина з тілом перестояла знова чотири дни. Вкінци постійність жінки побідила. Власть дала дозвіл і небіщика похоронив о. Левицький зі Скалата. Московського батюшки відважна жінка таки не допустила.

—o—

МОСКОВСЬКИЙ РАЙ.

Яку недолю переживають в Росії усї безщасні збігцї, як російське правительство не вміло зорґанзувати ніякої помочи та поробити якінебудь приготовленя для поміщеня такої величезної маси безцїльно зі своїх осель забраного населеня, сьвідчить поміщене в московській ґазеті „Біржевия Ведомості" (виходить в Петроґраді) письмо Нізїнського делеґата „Ради опіки над полоненими Славянами". — Ось виїмок з нього: Кінчаючи свою місію щодо полонених Славян, не можу діждатись тої хвилї, щоби кричати по цїлім Петроґраді про ті страшні події, яких я був сьвідком на стаціях, на які приходили поїзди з виселенцями (виселенці — се ті селяни і міщани, що їх Москалї усунули з їх сїл і міст і вивезли дальше на схід). Кромі води не було нічого на стаціях. Зелїзничі власти мішають виселенців з полоненими: Годують їх раз в день і то скупо, не дають ні копійчини; у всїх вікнах та отворах ваґонів видно голі тіла, богато недужих, брудних, повно хробаків. Ваґони без ступнів, вийти з них не можна. Ломжинських виселенців везли до стації Волковички 6 днїв на плятформах без даху в час безнастанного дощу. Половина з них занедужала. На мій запит, куди їдуть, відповідали: Не знати. В Оренбурзі і Самарі на рогах улиць стоїть повно виселенців та жебрають. На стації Челябск стоять цілі поїзди з виселенцями на кварантанї ізза занедужань від сирої води та огірків. Таксамо під Троїцьким. Серце рветь ся на вид того всього. — Так виглядає московський рай.

—o—

ВИПОЗИЧУВАНЄ ХЛІБОРОБАМ ВІЙСКОВИХ КОНИЙ.

Австрійське міністерство війни рішенєм з дня 10-ого вересня с. р. видало порученє до всїх військових команд, щоби випозичали безплатно — о-скільки позволяють на се військові згляди — вільні військові коні до осїнних пільних робіт. Коні ті на кожде жаданє військової команди треба однак протягом 24 годин доставити до тої стації згону коний, звідки їх взято до уживаня.

—o—

РАДКО ДІМІТРІЄВ ЗРАДНИКОМ СВОГО НАРОДА.

Дімітрієв, котрий, як звісно, служить тепер російському цареви, є невмолимим ворогом болгарської королївської династії. Через те мусїв він покинути свої рідні сторони та перенестись до Петроґраду. За задачу свого житя поставив він усунути теперішну династію з престола. В тій цїли бував він навіть в Букарештї, де вів переговори з румунськими русофілами. Тепер, як звісно, готовить ся Росія до війни з Болгарією. На чолї одної російської армії має стати Радко Дімітрієв, котрий є добре ознакомлений з Болгарією. В сїй отже преважній для свого краю і народу хвилї стає він проти Болгарії, щоб її, свою вітчину згнобити.

З РОСІЙСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Харківський воєнно-технїчний відділ союза міст радив минулого місяця над способами припиненя шкідної агітації харківського духовенства між простим народом. Представники „Хліборобського Товариства" заявили на засіданю, що на передмістях Харкова духовенство на проповідях радить людности не робити засобів на зиму, бо все одно прийде ворог і забере все, що приготовлено. Воєнно-технїчний відділ рішив повідомити про се центральні власти з наведенєм відповідних випадків. Крім того відділ признав конечним заложити в Харкові громадський комітет, в якім мали-б брати участь громадські й робітничі органи-зації, щоб вияснити жерело сих „шкідливих поголосок".

З Володимира Волинського пишуть до львівського „Укр. Слова": Давна наша столиця робить прикре вражінє, особливо тепер підчас війни. Дворець, як всюди в Галичині, так і тут спалений. Середина міста, найбогатша, жидівська, спалена також аж по старинну єпископію і по передмістє Холмське. Епископія та всї другі церкви стоять ненарушені. Палили Москалї, як покидали тепер місто. Біднїйша часть міста і розлогі передмістя знищені. Хто був дома, а вийшов окупа того попадали. Але бувало й так, що партій охочих на гроші було кілька, а послідна, відправлена з нічим, підпалювала. Почасти спалений і хутір Заріче. Місто жидівське, торговля виключно майже в руках жидівських. Християни живуть на передмістях. Відносини ті самі, що в котрімнебудь східногалицькім місті, а може ще гірші. Українське відродженє на своїй споконвічній земли стріне і тут відомі перешкоди. Се вже тепер видко. Бурмістром поставлений нїби Поляк. Зарядженя з маґістрату виходять тільки по німецьки і по польськи. Таксамо всї зарядженя властий військових. Навіть написи. Лиш одно зарядженє санітарне появило ся в трох мовах, то є з додатком і українського тексту з деякими друкарськими похибками. Край майже безлюдний, **Москалї страшили людий Німцями і пігнали їх, а села випалили до чиста.** Люд український темний і убогий. Мова українська чиста, гарна. Цїлі лани пшеници й иншого збіжа почорнїлого й похиленого ще доси стоять на пни.

—o—

ТОРГОВЕЛЬНІ НАСЛІДКИ ДЛЯ АВСТРІЇ З ПОЛУЧЕНЯ З БОЛГАРІЄЮ.

Президент торговельної і промислової палати в Будапешті виголосив промову про теперішнє економічне положенє краю та заявив, що внаслїдок комунїкації з Болгарією великі тамошні споживні засоби будуть могли бути вивезені заграницю. Їх оцінюєть ся на 50.000 до 80.000 тисяч ваґонів. Сї величезні засоби можна буде спроваджувати на Угорщину в части зелїзницею через заняту часть сербської области, а в части Дунаєм.

КАЛЕНДАР

У. Н. СОЮЗА НА 1916. РІК ПОЯВИТЬ СЯ ВЖЕ НЕБАРОМ З ДРУКУ!

Почтою можна вже замовляти тепер, а в найблизших днях буде висланий. Ціна одного примірника, вже з пересилкою у Злучених Державах і в Канаді, виносить лише 50 центів, які можна пислати мони-ордером, в срібній монеті (і паперовій з Канади) або в почтових марках.

З замовленєм треба спішитись, бо сёгорічний наклад нашого календаря менший ніж торічний.

Новий календар дуже цікавий змістом і гарний виглядом: повний нових прекрасних ілюстрацій з війни, рішучо ще в Америці не друкованих і не знаних.

Замовленя посилати до „Свободи".

Адресувати так:

„S V O B O D A".
83 Grand St., Jersey City, N. J.

РОДИМЦІ! СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ І НА ДАР ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ!

ВЖЕ ПОРА ЗАМОВЛЯТИ КОЛЯДИ!

Нове видане містить: КОЛЯДИ І ЩЕДРІВКИ на Різдво Христове і Богоявлене з додатком пісень страстних, воскресних і инших пісень церковних. — Ціна 20 центів.

Пишіть на адресу:

„S V O B O D A"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПОРТРЕТ Т. ШЕВЧЕНКА

можна набути за 20 цнт. в книгарни „Свободи". — Величина портрету: 13x16 цалів. — Сей портрет повинен находити ся в кождій українській хаті.

Замовленя шліть до:

„S V O B O D A"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Найкрасші християнські сьвята сьвіта

Різдва Христового вже близко!

ТОМУ В СЕЙ КРАЙНИЙ ЧАС

відзиваємо ся до земляків і звертаємо їх увагу на найбільший і найдобірнійший склад з напитками яким є християнсько-славянська гуртова торговля фірми

МИХАЙЛО БОСАК, КОМП.,

СКРЕНТОН, ПА.

Ся гуртова торговля, яка торгує між Словаками і Славянами в Америці висше 25 літ, є вельми улюблена, бо продає лише чисті, нефалшовані напитки по умiркованих цінах, при добрій, старанній, християнській обслузї. Кождий, хто хоч раз купить напиток у сеї фірми, переконаєть ся, що нігде не дістане так добрих, а так смачних і чистих напитків, як у фірми Михайла Босака, Комп. Чому мали би Ви купувати напитки у незнаних не-християн, котрих не знаєте, а котрих напитки є лихої якости, коли можете дістати за тусаму ціну напиток чистий, нефалшований від своєї християнської фірми, котра Вам ручить за чистоту напитків.

Для поінформованя тих, котрі відай про се ще незнають, подаємо тут ціну звичайних, а в Америці улюблених напитків:

Ціна гальона:

Горівка біла і червона	$2.00	2.50	3.00	3.50	4.00
Рум		2.50	3.00	3.50	4.00
Коняк		2.50	3.00	3.50	4.00
Джін (Борівка)		2.50	3.00	3.50	4.00
Сливовиця			3.00	4.00	5.00
Теркелиця			3.00	4.00	5.00
Алькоголь (спірт)			3.00	3.50	4.00
Кменківка			2.00	2.50	3.00
Анижівка			2.00	2.50	3.00
Ростопчин			2.50	3.00	4.00
Вина білі або червоні			1.50	2.00	2.50

—0—

Замовленя полагоджуєть ся сейчас по одержаню, але тільки за гроші пісдля наперед. Експрес оплатимо самі при посилках від 5 дол. в гору з отсих стейтів: Пенсилвенія, Огайо, Мериленд, Ню Джерзи, Ню Йорк, Род Айленд і Конектикут.

Важне при тім всім се, що фірма Михайла Босака Комп. обдарує, як що року так і сього, кождого свого приятеля гарним стінним календарем.

Тож не купуйте на сї християнські сьвята напитків у всяких жидівських, або й инших фірмах, котрі Вам не ручать, бо й не можуть ручити за чистоту своїх напитків, але звернїть ся з повним довірєм до тої найбільшого славянського і християнського складу Михайла Босака і Комп., а можете бути певні, що Вам доставить ся чисті і нефалшовані напитки без всяких непримістий аж до Вашого дому.

Тож памятайте адресу тої торговлї і пишіть за великим цінником, який Вам на жадане вишлемо даром і оплачено. У сеї фірми дістанете всї тутешні і краєві напитки.

Адресуйте свої замовленя, грошеві посилки і листи на адресу:

MICHAEL BOSAK CO.,

Scranton, Pa.

КОЖДИЙ ЗАМОВЛЯЧИЙ ДІСТАНЕ КРАСНИЙ СТІННИЙ КАЛЕНДАР І ПУТНЄ ЧИТАНЄ.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбуде ся дня 29. грудня с. р. о 7-мій годині вечер в гали під ч. 1012 Нюарк Аве. Урядники здадуть справоздане з цілого року з приходів і розходів. Також буде вибір нового уряду на рік 1916. Кождий член має явити ся на сей мітінг. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — К. Піддубчинин, предс.; М. Барай, секр.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Українське Бр. св. Петра і Павла, від. 136 Р. Н. Союза, в Брукдині, Н. Й., подає до відомости своїм членам, що річний мітінг відбуде ся дня 25. грудня с. р. о 8-мій годині вечером, під ч. 351-353 Атлантік Аве., Бруклин, Н. Й. Обовязком кождого члена є явитись на сей мітінг, а котрий не явить ся, заплатить безуслінно 50 цнт. кари. Котрий член довгує, а не заплатить найдальше до суботи, утратить усе право до Братства. Річний мітінг відбудесь як і що року після статута Братства. Прошу вп. Товаришів патріотів з нашого Братства, щоб не упадали на дусї, та не забували, до якої нації вони належать, а дбали о добро нашого українського робітництва в Америці і о визволенє України зпід московської темної орди, бо час уже прийшов, щоб і ми Українці були у сьвіті знані. „Не молитись, а учитись" — се є сьвята правда, що доказала теперішна війна. Отож я взиваю всіх Українців в Брукдині, щоби вписувались громадно до нашого Братства і до Р. Н. Союза, бо лиш у злуці здобудемо Вільну Самостійну Україну. — Григорій Андрухів, секретар.
151-52

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сїй рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщеня. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Пошукую свого брата ГРИЦЯ ОЛІЙНИЧУКА, з села Репужинці, пов. Городенка, Гал. Мав перебувати в Онтаріо, Канада. Хто би о нім знав, або він сам, нехай повідомить мене на адресу: Nicholas Szewczuk, Box 8, West Raleigh, W. Va.
148-53

Пошукую брата ОНУФРЕЯ НИЧКА, родом з Копичинець, повіт Гусятин, Галичина. Послідний раз працював в Мілвокі в зелізній фабриці. Наколи жена його незвісного мені назвиска, або хто небудь другий знає де він перебуває, прошу повідомити на адресу: Wasyl Nychka, 199 E. 4th St., New York, N. Y. 151-52

Пошукую брата свого ДМИТРА ШЕРЕМЕТУ, родом з Хотимира, повіт Товмач, Гал. Приїхав в Канаду 1912 року. Перед двома роками перебував в Кальгари, Альберта. Хто знає про него, зволить подати на понизше подану адресу, за що одержить надгороду. Просить ся писати: Stefan Sheremeta, 12 Greig Str., Hamilton, Ont., Canada. 151-53

Пошукую своїх товаришів ГРИГОРІЯ УЛІНОВСЬКОГО і СТЕФАНА ОЛЕКСЮКА. Походять з села Сидорів, пов. Гусятин. Хто би о них знав, або вони самі, прошу зголосити ся на адресу: P. Semenczuk, Box 4, Strongfield, Sask., Can.
152

Маланка Петрик і Стефан Була пошукують своїх краянок НАТАЛКУ КОЗАК і КАСЬКУ ЖИТИНСЬКУ, з села Мільна, повіт Зборів, Гал. Тому 2 роки перебували в Трентон, Па. Хто би о них знав, або вони самі, зволить зголоситись до: Stephen Bula, 771 McKin St., Detroit, Mich. 152-54

Пошукую свого вуєчного брата ВАСИЛЯ РІЗНИКА і ЯСЬКА КОРЧИНСЬКОГО, з села Полевців, пов. Чортків, Гал. Мають перебувати в Ню Йорку. Хто про них знає, або вони самі, зволить зголоситеь на адресу: Nicholas Goldeniuk, 828 Franklin St., E., Detroit, Mich. 152

ЗАТРУДНЯЄМО СТАЛО ПИЛЬНИХ ЛЮДИЙ в кождій околиці. Англійський язик не вимагаємо. Спосібним платимо $25 тижнево. Пишіть сейчас до: Mr. May, 305 Broadway, Room 210, New York, N. Y. 151-8

НЕ ЗАНЕДБУЙТЕ ТАКОГО ГАРНОГО ЗВИЧАЮ.

Посилайте сьвяточні желаня до родини і знакомих на гарних карточках почтових або друкованих напєрах листових.

КАРТКИ ПОЧТОВІ з желанєм Сьвят і Нового Року, в ріжних видах, 6 штук за 25 цнт. Картки почтові з малюнками Рождества, 10 штук за 25 цнт.

ПАПЕРИ ЛИСТОВІ з желанєм Сьвят з ковертами, 3 штук за 15 цнт., позолочувані з образком по 5 цнт. штука, позолочувані з шолкою, прикрашені перлинками по 10 цнт. штука.

Почтові карточки і листові папери маємо на ріжних мовах: по українськи, по російськи, по польськи, по словацьки і по литовськи.

Спробуйте замовити на малу суму, а ми є певні, що повторите замовлене на більшу скількість, бо наші товари дуже гарні, а продаємо їх о половину таньше, як инші книгарні або агенти. Адресуйте до нас:

RUTHENIAN BOOK STORE,
701 W. Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

Чи ви знаєте, що Ваш брат і щирий Українець

НИКОЛА ЗАЛЄЦЬКИЙ

отворив

ПЕРВОРЯДНУ БУЧЕРНЮ І ҐРОСЕРНЮ

при улици Джосеф Аве. під числом 230
В РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Отже прошу приходіть а тут у мене знайдете усе що потрібно з віктуалів як і з мяса, всякі масарські вироби, які сам виробляю в дома. Товар сьвіжий, обслуга знаменита, усе чисте і сьвіже. Прийдіть а побачите. Тепер на сьвята будуть спеціяльні ордери брати. Хто який подасть ордер, вироблю усе на крайовий лад. Ордери беру щодня і доставляю на означений час кождому. Свій до свого а не до чужинців, котрі Вами погорджують.
Ваш брат і щирий Українець
149-51 НИКОЛА ЗАЛЄЦЬКИЙ.

TEL. RECTOR 1468.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ

АВГУСТИН СМІТ

6 Wall Street, Room 118, NEW YORK, N. Y.

Перепроваджує всякі американські справи правні у всіх тутешних кортах.

Виробляє чартери для українських Братств і Товариств.

Виробляє морґічі.

Перепроваджує всякі справи старокраєві, як: купно і продажу ґрунтів, інтабуляції, справи спадкові, сирітські, стягане довгів і т. и. Старокраєві документи правні леґалізує ц. і к. австрійський конзулят.

Для вигоди місцевих костумерів урядую також вечерами від години 5 до 8 в офісї власного дому під числом 327 Іст 17 Стр.

Проте вже пора нам зрозуміти клич „Свій до свого", і з всякими справами прошу письменно чи особисто удаватись тільки до свого адвоката, котрий Вас чесно і совісно обслужить.

З поважанєм
145-2 АВГУСТИН СМІТ, адвокат.

НОВІ КНИЖКИ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНИ „СВОБОДИ".

—0—

Росія й Україна. — Ціна .... 15 цнт.

Наталка Полтавка. Оперетка в 3-ох діях.—Ціна 20 цнт.

Як утік Січинський з Діброви. Правдиве оповідане двох дозорців, котрі його освободили з вязниці.—Ціна 10 ц.

Фармазони, або як 30 господарів записали ся чортови і як вони за 7 літ, сім місяців і 7 неділь дуже зборгатілись. — Ціна .... 25 цнт.

Слово правди. Книжка ся написана сьвященником Петровом, котрий пояснює дуже докладно, яка повинна бути церков і як повинна відносити ся до політики сьвіта. — Ціна .... 15 цнт.

Що думають соціялісти. Короткий виклад соціялістичної науки. — Ціна .... 10 цнт.

Інститутка. Незвичайно гарне оповідане. — Ціна 15 цнт.

Девять братів і десята сестриця Галя. Дуже гарне оповідане. — Ціна .... 15 цнт.

Пів копи казок для веселого міра. Написав Спиридон Осташевський. Дуже дотепно і живо написані сї казки. Кождий молодий чи старий прочитає їх з вдоволенєм задля гумору і дотепу. Сторін 112. — Ціна 20 цнт.

Історія про дівчину сироту та про ріжні її пригоди: розкоші, смутки, щастє й нещастє серед змінчивого сьвіта. — Ціна .... 40 цнт.

Історії Шерлока Гольмса, найславнійшого в сьвіті детектива. — Тайна молодої вдови 25 цнт.; Наречена прокуратора 25 цнт.; Кроваві жемчуги 25 цнт.; Злочин в печері три 25 цнт.; Дочка лихваря 25 цнт.; Коронкова сукня королевої 25 цнт.; Прощай наречений 25 цнт.; Слідчий нюх кельнера 25 цнт.; Крадіж бриліянта 25 цнт.; Убийник женщин 25 цнт.; Крадіж брилянтів 25 цнт.; Фалшівник грошей 25 цнт.

Перший музичний Альбом (виданий в Америці) з 25 найкрасшими піснями під нотами на мішаний хор. — Ціна .... 50 цнт.

ЗАМОВЛЕНЯ ШЛІТЬ НА АДРЕСУ:

„S V O B O D A"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Фарми!

РІДКА НАГОДА! Уділяємо даром поради, в справі купна фарм. Жадайте сейчас витягу з департаменту рільничого в Вашинґтоні про наші фарми! Купуйте 10-ть акрові фарми огородові на довголітні сплати. Кольонія в поблизу великого торговельного міста, замешкала нашими людьми. Клімат дуже здоровий. Чотири рази до року збирає ярин. Дохід з акра до $300. Пишіть сейчас до:

JOSYF JANUSZ i HRYHORIJ KURDYDYK,
151-8 BOWERS HILL, VA.

НОВИНА!

Великий воєнний образ, який означає битви в Карпатах. На сїм образї побачите як наші війська відносять побіду над Москалями. Коштує лише 25 цнт. Можна прислати стемпсами. Пишіть єще нині.
Sklad Map, 38 St. Marks Pl., New York, N. Y. 140-

ВАЖНЕ ДЛЯ СПІВОЛЮБИВОЇ ПУБЛИКИ!

Сим маю честь оповістити, що вже вийшов з друку

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АЛЬБОМ

пісень для мішаного хору.
Ціна альбома з 25 піснями 60 цнт.

Поодинокі пісні продаєсь по слідуючих цінах:

	цнт.
1. Ой летіла горлиця через сад	15
2. Ой місяцю, місяченьку	10
3. Чоловік пропив помело	15
4. Ой дівчина горлиця до козака горнеть ся	10
5. Ой кум до куми борзенько їшов	10
6. Чом, чом не прийшов, коли місяць зійшов	10
7. А у перепілочки	10
8. Пустиж мене, мамо	10
9. Тече річка невеличка	15
10. Ой за лужком, за лужком	10
11. Прялаб же я куделицю	15
12. Ой, мати, мати	15
13. Не тупай, Ляше, ногою	15
14. Та просив мене Герасим	15
15. По опеньки ходила, цитьте	15
16. Ходить сорока коло потока	25
17. Ой ти дівчино чарівниченько	35
18. Чи ти милий пилом припав	10
19. Чи сеж тії чоботи	10
20. Ой вийду я на могилу	15
21. Пала роса коло проса	10
22. Вже ми жито вижали	10
23. Коло броду криниченька	10
24. Як я була молодою	25
25. Ой у поли криниченька	25

Всі ті пісні у одній збірці коштують всего 60 цнт.

Книгарням і перепродавцям даєсь відповідний і корисний опуст. 146c1

Партитури до співу до штуки: „Ох, не люби двох!", „Наталка Полтавка" і др. на продаж або до випозиченя.

Замовлення належить висилати до головного складу:

H. E. SMOLENSKY (Smolen),
19 W. 122 St., New York, N. Y.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! Виробляємо ҐЕРДАНИ з коралєків до годинників з гербом України, ціна одного ґердана з більших коралєків $1.50, з меньших коралєків $2.00. Січовий з золотим гачком $3.00. Маємо до продажи коралики у всяких кольорах, ціна 25 цнт. за один бonч. Адресуйте: RUSKIJ BAZAR, 168 E. 4th Street, New York, N. Y. 94—

ПОЗІР! ПОЗІР!

ПРОДАЄМО ЗА ПІВ ЦІНИ ТІЛЬКО ЧЕРЕЗ 30 ДНІВ!

1) Гарний годинник, позолочуваний, ґарантований на 15 літ, який вартує $5.00, а ми тепер продаємо за дуже низьку ціну, бо всего за $1.85.

2) Годинник „Ґолд філд" на 7 каменів, дуже гарно оброблений, міцний і ґарантований на довгі літа, механіз у нім швайцарський. Хто сей годинник купить, то нам буде вдячний. Він вартує найменьше $8.50, а ми Вам його продамо тепер за $2.50.

3) Найліпші бритви з німецької сталі, ґарантовані. Коли не буде голити, можете сейчас нам звернути, а ми гроші Вам звернемо. Ціни бритв: № 15 $1.00; № 18 $1.25; № 20 $1.50; № 25 $1.75; № 30 $2.00 аж до $3.00.

5) Паски до затяганя бритв, зручні і тревалі. Ціни: 75 цнт.; $1.00 і $1.50. 149-54

Уважайте! Хто замовить у нас товару на $3.00, отримає від нас дуже важний дарунок, а се: машинку автоматичну, котра робить паперові гроші, ся машинка є вартости $1.25. А коли замовите товару на $3.00, дістанете її даром. Замовленя посилайте на адресу:

M. MIRKS & CO.,
P. O. BOX 612, CHICAGO, ILL.

Даром!

ВЕЛИКИЙ ВОЄНИЙ ЗОШИТ, який містить 58 образків знятих з поля битви. На сих образках побачите як то війна виглядає! Сей зошит даємо даром до книжки з ТЕРЕНІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ. Се є дуже інтересна книжка під сю пору. Коштує лише 40 цнт. Гроші можна присилати стемпсами. Наклад невеликий, тож спішіть і пишіть єще нині до: —54

RUSKA KNYHARNIA,
38 St. Marks Pl., New York, N. Y.

Мущини!

Мусите мати здорові нерви, переглядаючи перейшло 30 портретів, правдиво артистично викінчених знимок фотоґрафічних. Первоpядні ЖІНОЧІ КРАСИ в ріжних позах. Вишлемо по одержаню 48 цнт. марками. Писати до: 151-53

PARISIAN ART NOVELTY CO.,
102 E. 7th St., New York, N. Y.

КОЖДИЙ сьвідомий Українець повинен мати в своїй хаті портрети великих українських мужів як: Т. Шевченка, Ів. Франка, М. Грушевського, М. Павлика і Б. Хмельницького. Величина 16x20 цалів, ціна 50 центів за один. Книжки до читаня, молитвеники, кобзарі і всякого рода календарі. Катальоґ даром. Пишіть на адресу: 76—

RUSKA KNYHARNIA,
im. T. Szewczenka
168 E. 4th St., New York, N. Y.

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

ТІЛЬКО НА КОРОТКИЙ ЧАС!

1) Від довшого часу хлопці шукають гарних дівчат, а дівчата шукають гарних кавалерів. Однак не маєте способу, як би то мож осягнути любов для вас. Ми маємо для вас спосіб; купіть собі тайну книжку, а вона для вас буде великим скарбом, бо з неї осягнете чого ви собі бажаєте і на певне ожените ся з сею яку бажаєте одружити. Ціна нечувано низька, з почтовою пересилкою лише $1.00.

2) Коли ви хочете кому щось проповідати або знати ріжні жарти і показувати другим щось штучного, щоби їх розбавити і усьміяти так, щоби кождий аж лягав від сьміху, то купіть собі у нас сю штучну методу за $1.00.

147чс- Замовленя враз з грішми посилайте на адресу:

IMPORTING HOUSE,
644 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

ДАРУНКИ СЬВЯТОЧНІ!

1) Найгарнійші листи з сьвяточними желанями, дуже гарно друковані, з шопками, обложені перлами, гарними цьвітами, або з ангелами. Ціни: по 10 цнт. і по 5 цнт. штука.

2) Посткарти, дуже гарні, з сьвяточними желанями, а також Новим Роком. Ціна одної картки 5 цнт., а 6 штук 25 цнт.

3) Вівтарики, дуже гарні, з желанями Веселих сьвят. Штука по 10 і 15 цнт.

4) Коляди і Щедрівки; пісні набожні 20 цнт.

5) Велика Біблія Старого і Нового Завіта $3.50.

6) Житє Ісуса Христа, з образками $1.25.

7) Русько-англійський Словар, великий, найпрактичнійший до вивченя ся скоро по англійськи, оправлений $1.50. 147чс1

8) Великий Воєнний Атлас, опис війни, докладно з него усьо довідаєте ся. Ціна $1.50. Меньший 40 цнт.

Замовленя враз з грішми посилайте на адресу:

RUSKA KNYHARNIA IMPORTOVA,
951 W. ERIE ST., Dept. II. CHICAGO, ILL.

ЛИШЕ НА КОРОТКИЙ ЧАС!

Ґрамофон і машинка до показуваня рухомих образків так, як в театрах.

1) Ґрамофон дуже гарний, оброблений, як оттут бачите, він ґрає ліпше як той, що коштує $50.00. До сего ґрамофону можна закладати найбільші плити; він виґрає всякі кавалки: військові марші, коломийки, танці, набожні пісні і т. и.

2) Машинка, се є та, що тут бачите. Вона показує рухомі образки так як у великих театрах. Се є дуже гарна розривка. Мала дитина навіть може крутити ручкою і на стіну виходять рухомі образки. Кождий може мати у своїй хаті таку веселість. На тій машинці можете показувати воєнні образки, сьмішні, сьвяті особи і всякі инші. До машинки додаємо образки і всьо, що лиш потрібно, так, що як дістанете її, можете сейчас показувати образки без жадної перепони. Ті дві річи є що найменьше вартости $25.00, а ми продаємо їх тільки за $5.75. Отже не чекайте, лише нині посилайте 75 цнт. задатку, а решту $5.00 доплатите як принесе Вам експрес до вашого дому. З Канади належить висилати усї гроші згори. Адресуйте: 148—

STANDARD SUPPLY CO.,
951 W. Erie St., Dep. 25, Chicago, Ill.

ВИКАЗ

УБИТИХ, РАНЕНИХ, ПОЛОНЕНИХ І ПРОПАВШИХ УКРАЇНЦІВ У ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНІ.

—o—

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (єґри)
у. = улани
д. = драґони
а. = артилерія (полева)
а. кн. = артилерія кінна
а. гір. = артилерія гірська
а. кр. = артилерія кріпосна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн. = пionіри
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітети
л. = ляндвер (піх. краєвої оборони)
у. л. = улани ляндвери
а. л. = артилерія ляндвери
г. л. = гавбиці ляндвери
з. о. = загальне ополчене (ляндштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (реґімент), батальон або дивізію.

—o—

(Дальше).

Листа утрат ч. 164

ПОЛОНЕНІ:

Дашкевич Іван, санітет (в Росії)
Давидяк Василь, 9 п. (в Росії)
Давидяк Юрко, 9 п. (в Росії)
Дедейчук Никола, 9 п. (в Росії)
Демкович Стефан, 10 п. (в Росії)
Дендура Іван, 10 п., ран. (в Росії)
Дерень Войтко, 10 п. (в Росії)
Дерещук Олекса, 9 п. (в Росії)
Дячишин Тома, 77 п. (в Росії)
Дякович Іван, 77 п. (в Росії)
Дякович Михайло, 77 п. (в Росії)
Дякун Василь, 9 п. (в Росії)
Дюґ Гнат, 77 п. (в Росії)
Дмитрів Василь, 9 п. (в Росії)
Дмитрик Василь, 77 п. (в Росії)
Дмитришин Михайло, 9 п. (в Росії)
Долик Никола, 10 п. (в Росії)
Домарадський Мартин, 10 п. (в Росії)
Дороцяк Іван, 10 п. (в Росії)
Драч Іван, 9 п., ран. (в Росії)
Дребот Денис, 77 п. (в Росії)
Древняк Михайло, 10 п. (в Росії)
Дрозд Михайло, 77 п. (в Росії)
Дришко Никола, 77 п. (в Росії)
Дуб Григорій, 77 п. (в Росії)
Дуб Павло, 77 п. (в Росії)
Дубей Ілько, 77 п. (в Росії)
Дубельт Іван (в Росії)
Дудяк Тимко, 77 п. (в Росії)
Дудинин Теодор, 9 п. (в Росії)
Дуркалець Мартин, 77 п. (в Росії)
Дутчин Мирон, 9 п. (в Росії)
Дворак Йосиф, інф. (в Росії)
Дидин Іван, 9 п. (в Росії)
Дилишин Никола, 9 п. (в Росії)
Дзердз Яків, 9 п. (в Росії)
Дзюбінський Володислав, 77 п. (в Росії)
Дзодз Михайло, 10 п. (в Росії)
Дзонь Іван, 10 п. (в Росії)
Дзундза Олекса, 9 п. (в Росії)
Євдощак Василь, 77 п. (в Росії)
Жачик Іван, 10 п., ран (в Росії)
Жураковський Іван, 9 п. (в Росії)
Забава Іван, 32 л., ран. (в Росії)
Захарко Михайло, 10 п. (в Росії)
Захаркевич Михайло, інф., ран. (у шпитали в Росії)
Загайський Теодор, 9 п. (в Росії)
Загакайло Матвій, 9 п. (у шпитали в Росії)
Залюбка Іван, 77 п., ран. (в Росії)
Запаловський Кароль, 10 п. (в Росії)
Зарих Петро, 10 п. (в Росії)
Зазуляк Танас, 9 п., ран. (у шпитали в Росії)
Зелізник Семен, 9 п., ран. (у шпитали в Росії)
Зельонка Яків, санітет (в Росії)
Зіняк Василь, 9 п., ран. (в Росії)
Зобнів Василь, 9 п., ран. (в Росії)
Зубик Теодор, 10 п. (в Росії)
Зварич Іван, 77 п. (в Росії)
Зварич Михайло, 9 п. (в Росії)
Ілецький Рудольф (в Росії)
Ілемський Михайло, 9 п. (в Росії)
Ільків Михайло, 77 п. (в Росії)
Ільків Никола, 9 п. (в Росії)
Ільницький Григорій, 77 п., 4 комп. (в Росії)
Ільницький Григорій, 77 п., 1 ерз. комп. (в Росії)
Ілик Ілько, 77 п. (в Росії)
Істратій Кость, 10 п. (в Росії)
Івахнюк Іван, 9 п. (в Росії)
Іванчак Петро, 10 п., ран. (у шпитали в Росії)
Іванишин Никола, 10 п. (в Росії)
Іванків Лука, 77 п. (в Росії)
Іванів (Савчин) Лавро, 77 п. (в Росії)
Іванович Емануїл, 9 п. (в Росії)
Івасів Ярема, 9 п. (в Росії)
Івашкович Антін, 9 п. (в Росії)
Кацюрина Петро, 77 п. (в Росії)
Кацибора Василь, 9 п. (в Росії)
Качала Петро, 77 п. (в Росії)
Качмар Йосиф, 77 п. (в Росії)
Качуровський Казимир Войтіх, 9 п. (в Росії)
Кавка Стефан, ран. (у шпитали в Росії)
Каїк Іван, 77 п. (в Росії)
Каламаш Йосиф, 10 п. (в Росії)
Калита Петро, 32 л., ран. (у шпитали в Росії)
Кальмук Павло, 77 п. (в Росії)
Кальмук Петро, 9 п., ран. (у шпитали в Росії)
Калюка Кость, інф. (в Росії)
Калинич Стефан, 77 п. (в Росії)
Камянчин Михайло, 9 п., ур. 1881, ран. (у шпитали в Росії)
Камянчин Михайло, 9 п., ран. (у шпитали в Росії)
Камінський Йосиф, 77 п. (в Росії)
Камінський Никола, 77 п. (в Росії)
Кандор Іван, інф., ран. (в Росії)
Канюк Михайло, 77 п. (в Росії)
Каплун Іван, 9 п. (в Росії)
Кавустка Іван, 32 л. (в Росії)
Капуш Михайло, 9 п. (в Росії)
Каргут Петро, 77 п., ран. (у шпитали в Росії)
Карпа Григорій, 77 п. (в Росії)
Кавій Василь, 10 п., ран. (в Росії)
Кемпецький Володислав, 10 п. (в Росії)
Керда Василь, 77 п. (в Росії)
Кецман Никола, 9 п. (в Росії)
Кінаш Павло, 10 п. (в Росії)
Кіра Никола, 77 п. (в Росії)
Кіркий Стефан, інф. (в Росії)
Кішко Іван, 77 п. (в Росії)
Клебан Андрій, 9 п. (в Росії)
Клецко Теодор, 77 п. (в Росії)
Клим Григорій, 9 п. (в Росії)
Климишин Никола, 77 п. (в Росії)
Кобетяк Іван, 77 п. (в Росії)
Коханевич Михайло, 9 п. (в Росії)
Кохановський Іван, санітет (в Росії)
Кочуба Василь, інф. (в Росії)
Когут Теофіль, 77 п. (в Росії)
Кольган Петро, 77 п. (в Росії)
Колодій Теодор, 10 п. (в Росії)
Колталів Йосафат, 9 п. (в Росії)
Комарницький Яцишин Григорій, 77 п., ран. (у шпитали в Росії)
Комарницький Яцишин Гнат, 77 п. (у шпитали в Росії)
Комаровський Петро, 77 п. (в Росії)
Концевич Михайло, 77 п. (в Росії)
Кондаревич Михайло, 77 п. (в Росії)
Кондзьолко Йосиф, 10 п. (в Росії)
Конечний Йосиф, 77 п. (в Росії)
Коник Никола, 9 п. (в Росії)
Копач Григорій, 77 п. (в Росії)
Копчик Войтко, 10 п. (в Росії)
Копистинський Іван, 10 п. (в Росії)
Корчинський-Лопотич Андрій, 9 п. (в Росії)
Коркішко Михайло, 77 п. (в Росії)
Коропаш Антін, 9 п. (в Росії)
Корчар Йосиф, інф., ран. (в Росії)
Костів Гаврило, 9 п. (в Росії)
Костів Никола, 9 п. (в Росії)
Кость Михайло, 77 п. (в Росії)
Костецький Жиґмонт, 9 п. (в Росії)
Костишак Іван, 77 п. (в Росії)
Ковачик Іван, інф. (в Росії)
Коваль Василь, 77 п. (в Росії)
Коваль Теодор, 77 п., ран. (у шпитали в Росії)
Коваль Кость, 10 п. (в Росії)
Ковальчук Олекса, 9 п. (в Росії)
Ковальчук Михайло, 9 п. (в Росії)
Ковальчук Павло, 9 п. (в Росії)
Ковальчин Михайло, 77 п. (в Росії)
Коваличко Йосиф, 77 п. (в Росії)
Ковалик Микола, 10 п. (в Росії)
Ковалів Микола, 9 п. (в Росії)
Ковбасюк Михайло, 77 п. (в Росії)
Козачок Демко, інф. (в Росії)
Козар Іван, 9 п. (в Росії)
Козолис Никола, 77 п. (в Росії)
Козоріс Василь, 9 п., ран. (в Росії)
Красовський Іван, санітет (в Росії)
Красуцький Антін, 9 п., ран. (у шпитали в Росії)
Кравців Петро, 77 п., ран. (в Росії)
Кравчук Юрко, 9 п. (в Росії)
Кремса Никола, 77 п. (в Росії)
Крук Петро, 9 п. (в Росії)
Криницький Василь, 77 п. (в Росії)
Криницький Іван, 77 п. (в Росії)
Криса Данило, 10 п., ран. (у шпитали в Росії)
Кухар Михайло, 77 п. (в Росії)
Кучер Стефан, 9 п. (в Росії)
Кучерак Ізидор, 9 п., ран. (у шпитали в Росії)
Кучварський Семен, 77 п. (в Росії)
Кульчицький Костик Григорій, 77 п. (в Росії)
Кульчицький Гавич Іван, 77 п. (в Росії)
Кульчицький Ґуст Андрій, 77 п. (в Росії)
Кульчицький Веськович Яків, 77 п. (в Росії)
Куцик Михайло, 77 п. (в Росії)
Кузик Григорій, 77 п. (в Росії)
Кураш Петро, 10 п. (в Росії)
Куруз Павло, інф., ран. (в Росії)
Кузь Йосиф, 10 п. (в Росії)
Кулик Іван, 77 п. (в Росії)
Киндій Василь, 10 п. (в Росії)
Киселичак Стефан, 77 п., ран. (у шпитали в Росії)
Кисилевич Михайло, 77 п. (в Росії)
Кишкевич Іван, 9 п. (в Росії)
Квасницин Йосиф, 9 п. (в Росії)
Лабанець Сава, 77 п. (в Росії)
Лабойко Олекса, 77 п. (в Росії)
Лаґаняк Григорій, 77 п. (в Росії)
Лазоришин Петро, 9 п., ран. (у шпитали в Росії)
Ланічак Іван, 10 п. (в Росії)
Лавренців Іван, 9 п. (в Росії)
Лехович Іван, 77 п. (в Росії)
Леґежинський Лука (Йосифа), 2 п. босн.-герцеґ. (в Росії)
Леґейда Іван, 77 п. (в Росії)
Леґус Дмитро, 77 п. (в Росії)
Ленько Іван, 9 п. (в Росії)
Лесів Онуфер, 77 п. (в Росії)
Лесів Василь, 9 п. (в Росії)
Лесів Дмитро, 77 п. (в Росії)
Лесів Гнат, 9 п. (в Росії)
Лесів Роман, 9 п. (в Росії)
Лесик Іван, 77 п. (в Росії)
Лесик Павло, 77 п. (в Росії)
Лещишин Василь, 77 п. (в Росії)
Летнянчин Іван, 77 п. (в Росії)
Левкут Павло, 10 п. (в Росії)
Лігновський Михайло, 10 п. (в Росії)
Лівчак Михайло, 77 п. (в Росії)
Лобик Дмитро, 9 п., ран. (у шпитали в Росії)
Лопатинський Олекса, 9 п. (в Росії)
Лоцух Василь, 9 п. (в Росії)
Лопушанський Ілько, 77 п. (в Росії)
Лозінський Никола, 9 п. (в Росії)
Луців Стефан, 9 п. (в Росії)
Лучишин Дмитро, 10 п. (в Росії)
Лукач Юрко, 9 п. (в Росії)
Луковський Михайло, 77 п. (в Росії)
Лупацяк Олекса, 9 п. (в Росії)
Лупань Іван, 77 п. (в Росії)
Липич Ілько, 77 п. (в Росії)
Мацьків Ілько, 9 п., ран. (у шпитали в Росії)
Маґаль Олекса, 9 п. (в Росії)
Маґас Ілько, 9 п. (в Росії)
Маґас Лев, інф., ран. (в Росії)

(Дальше буде).